

**ЗАПОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЛІВОБЕРЕЖНИЙ ВІДДІЛ ОСВІТИ
ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ (ЦЕНТР РОЗВИТКУ ДИТИНИ) «НАДІЯ»
ЦРД “Надія” ЗМР**

Н А К А З

09 вересня 2024 року

м. Запоріжжя

№ 101 р

Про запровадження змішаної форми навчання
в закладі дошкільної освіти (центрі розвитку дитини)
«Надія» Запорізької міської ради у 2024-2025 н.р.

Керуючись законами України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про правовий режим воєнного стану», «Про охорону праці», «Про систему громадського здоров'я», «Про захист населення від інфекційних хвороб», Кодексом цивільного захисту України, Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022 (зі змінами), затвердженого Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 року, «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» від 23 липня 2024 року № 469/2024, затвердженого Законом № 3891-ІХ від 23.07.2024, постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту» (зі змінами), наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (зі змінами, Положенням про заклад дошкільної освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2021 № 86 (зі змінами), на виконання вимог Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234 (зі змінами), Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 24.03.2021 № 305 (зі змінами), керуючись Положенням про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669, Правилами пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417 (зі змінами), з урахуванням листів Міністерства освіти і науки України від 02.04.2022 № 1/3854-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні», від 05.06.2024 № 1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/2025 року», від 27.08.2024 № 1/15368-24 «Щодо організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році у закладах дошкільної освіти», на виконання рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 28.08.2024 № 572 «Про організацію освітнього процесу в комунальних закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах комунальних закладів загальної середньої освіти міста Запоріжжя за очною формою зі змішаним режимом навчання на час дії правового режиму воєнного стану», розпорядження Запорізької обласної військової адміністрації від 30.08.2024 № 691 «Про початок нового 2024/2025 навчального року в закладах освіти Запорізької області», рішення Ради оборони Запорізької області від 03.09.2024 № 190 «Про запровадження та забезпечення заходів правового режиму воєнного стану в Запорізькій області», наказів департаменту освіти і науки Запорізької міської ради від 07.12.2023 № 354 «Про заходи із запровадження системи раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу у разі нападу, ризику нападу на заклад освіти або іншої небезпеки», 03.09.2024 № 355 р «Про заходи безпеки при організації

освітнього процесу в комунальних закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах закладів загальної середньої освіти міста Запоріжжя за очною формою зі змішаним режимом навчання в 2024/2025 навчальному році», на виконання рішення педагогічної ради закладу від 10.09.2024 р. № 1, з метою належної організації освітнього процесу зі здобувачами освіти старшого дошкільного віку, для яких дошкільна освіта є обов'язковою, в комунальних закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах закладів загальної середньої освіти міста Запоріжжя за очною формою зі змішаним режимом навчання на час дії правового режиму воєнного стану, збереження життя та здоров'я учасників освітнього процесу під час дії правового режиму воєнного стану в Україні,-

НАКАЗУЮ:

1. Відповідно до рішення виконавчого комітету Запорізької міської ради від 28.08.2024 № 572 «Про організацію освітнього процесу в комунальних закладах дошкільної освіти та дошкільних підрозділах комунальних закладів загальної середньої освіти міста Запоріжжя за очною формою зі змішаним режимом навчання на час дії правового режиму воєнного стану», рішення Ради оборони Запорізької області від 03.09.2024 № 190 «Про запровадження та забезпечення заходів правового режиму воєнного стану в Запорізькій області» (далі Рішення Ради оборони Запорізької області) здійснити організацію освітнього процесу зі здобувачами освіти старшого дошкільного віку в закладі дошкільної освіти (центрі розвитку дитини) «Надія» Запорізької міської ради за очною формою зі змішаним режимом навчання на час дії правового режиму воєнного стану з 11.09.2024 року.
2. Під час запровадження в закладі дошкільної освіти (центрі розвитку дитини) «Надія» Запорізької міської ради освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання зі здобувачами освіти старшого дошкільного віку, для яких дошкільна освіта є обов'язковою, встановити тривалість перебування дітей в ЦРД «Надія» ЗМР три години без організації харчування на підставі заяви батьків або осіб, які їх замінюють, на писаною власноруч за визначеною формою (додаток 1)
3. Затвердити Тимчасовий порядок організації освітнього процесу в групах для дітей старшого дошкільного віку за очною формою зі змішаним режимом навчання (додаток 2)
4. Затвердити алгоритм дій персоналу під час сигналу повітряна тривога (додаток 3)
5. Затвердити маршрути евакуації дітей під час занять та під час прогулянок на території закладу (додаток 4)
6. Затвердити план евакуації, порядок оповіщення учасників освітнього процесу та алгоритми їх дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти (додаток 5)
7. Призначити відповідальних осіб в ЦРД «Надія» ЗМР:
  - За інформування персоналу про надзвичайні ситуації: завгоспа СТРОЧИК Олену
  - За інформування екстрених служб: помічника вихователя КОЗИРСЬКУ Маргариту
  - За сповіщення батьків або законних представників дітей: вихователя-методиста КУЗЬ Ганну
  - За реалізацію плану дій у випадку надзвичайних ситуацій у групах: вихователів ВІТЕР Юлію, ТАРАСЕНКО Наталю
  - За тривожну валізу: сестру медичну старшу ЧЕРЕДНИКОВУ Марину
  - За облік та взаємодію з дітьми: керівника гуртка КОЛЄСНИКОВУ Світлану
8. Визначити:
  - 8.1. Способом сповіщення персоналу про надзвичайну ситуацію є сирена «Повітряна тривога» або два довгих дзвінка в приміщенні закладу.
  - 8.2. Способом сповіщення екстрених служб є повідомлення телефоном за номерами: 101, 102, 103.

- 8.3. Способом сповіщення екстрених служб у випадку зникнення зв'язку є спрямування відповідальної за інформування екстрених служб особи із повідомленням до найближче розташованої служби з НС.
- 8.4. Способом сповіщення батьків або законних представників дітей є повідомлення у закритих групах Viber створених для кожної з груп ЦРД «Надія» ЗМР.
- 8.5. Способом отримання інформації щодо перебігу НС від офіційних джерел під час перебування в укритті є надходження повідомлень в додатку «Повітряна тривога» чи Push повідомлень на телефон відповідальних осіб.
- 8.6. Способом комунікації між колективом та адміністрацією закладу освіти під час надзвичайної ситуації є повідомлення у групах Viber та Telegram.
9. Дотримуватися порядку оповіщення учасників освітнього процесу про небезпеку (додаток 6)
10. Призначити Ганну КУЗЬ, вихователя-методиста відповідальною за організаційний супровід змішаного навчання в ЦРД «Надія» ЗМР у 2024-2025 навчальному році.
11. Відповідальній особі КУЗЬ Ганні:
  - 11.1. Забезпечити ознайомлення учасників освітнього процесу з особливостями організації освітнього процесу, порядком організації освітнього процесу, алгоритмами дій учасників освітнього процесу у разі надзвичайної ситуації, планом евакуації та порядком оповіщення учасників освітнього процесу у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, планом евакуації учасників освітнього процесу на випадок пожежі та надзвичайних ситуацій, пам'яток, інструкцій для батьків щодо дотримання порядку організації освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання.
  - 11.2. Розробити пам'ятки, інструкції для батьків з щодо дотримання порядку організації освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання.
  - 11.3. Перед початком освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання провести з працівниками ЦРД «Надія» ЗМР цільові інструктажі з питань охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту з фіксуванням у журналі інструктажів з охорони праці та журналі інструктажів з питань цивільного захисту, пожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях.
  - 11.4. Провести обов'язковий інструктаж з питань безпеки життєдіяльності з працівниками ЦРД «Надія» ЗМР щодо реагування на небезпечні ситуації, загрози, виконання плану евакуації (додаток 7).
  - 11.5. Провести перед початком освітнього процесу тренувальні заняття з евакуації учасників освітнього процесу під час оголошення сигнал «Увага всім!», «Повітряна тривога» до найпростішого укриття закладу.
  - 11.6. Передбачити зміну регламенту роботи груп із урахуванням особливостей організації змішаного навчання та забезпечення якісного освітнього процесу.
  - 11.7. Забезпечити недопущення проведення в ЦРД «Надія» ЗМР всіх типів освітнього процесу за наявності шкідливих та небезпечних умов.
12. З метою створення умов безпечного освітнього середовища для навчання здобувачів освіти та роботи працівників закладу освіти організувати виконання заходів, спрямованих на створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу в закладі освіти та їх постійний контроль.
13. Передбачити доступ до найпростішого укриття в ЦРД «Надія» ЗМР під час здійснення освітньої діяльності виключно для учасників освітнього процесу відповідно до п. 18 Положення про заклад дошкільної освіти.
14. Створити команду реагування ЦРД «Надія» ЗМР, та затвердити її склад:
КУЗЬ Ганна, вихователь-методист, відповідальна з ОП та ЦЗ
СТРОЧИК Олена, завідувач господарством, відповідальна з ПБ
ЧЕРЕДНИКОВА Марина, медична сестра старша
КОЛЄСНИКОВА Світлана, керівник гуртка, голова ПК
МАТВЄЄВА Ольга, практичний психолог

15. Затвердити розподіл обов'язків членів команди реагування ЦРД «Надія» ЗМР щодо вжиття заходів реагування в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, у тому числі проведення евакуації учасників освітнього процесу:
  - КУЗЬ Ганна – проведення евакуації.
  - КОЛЕСНИКОВА Світлана – організовує безпечне пересування учасників освітнього процесу до найпростішого укриття ЦРД «Надія» ЗМР.
  - СТРОЧИК Олена – перевіряє приміщення, будівлю закладу освіти на відсутність у них учасників освітнього процесу.
  - ЧЕРЕДНИКОВА Марина – надання домедичної допомоги.
  - МАТВЄЄВА Ольга – оповіщає батьків, інших законних представників про переміщення здобувачів освіти в укриття.
16. Забезпечити надання команді реагування ЦРД «Надія» ЗМР, уповноваженому поліцейському, працівнику ДСНС інформації, яка міститься в паспорті безпеки ЦРД «Надія» ЗМР, за відповідною формою.
17. Завідувачу господарством:
  - 17.1. Забезпечити виконання умов п.3¹ Порядку створення, утримання фонду захисних споруд цивільного захисту, виключення таких споруд із фонду та ведення його обліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту» (зі змінами).
  - 17.2. Забезпечити експлуатацію, належне облаштування найпростішого укриття ЦРД «Надія» ЗМР відповідно до Вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 (зі змінами)
  - 17.3. Забезпечити організацію інформування населення про зміст змін до постанови Кабінету Міністрів України від 10.03.2017 № 138 «Деякі питання використання захисних споруд цивільного захисту», внесених постановою Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 № 1331 (а саме: п.3¹ «Об'єкти фонду захисних споруд закладів освіти під час здійснення освітнього процесу за очною формою здобуття освіти доступні тільки для учасників освітнього процесу») та інформування населення про місцезнаходження найближчих до закладу освіти найпростіших укриттів.
  - 17.4. Постійно контролювати відповідність стану будівель, приміщень, інженерно-технічних комунікацій, устаткування, обладнання в закладі освіти чинним стандартам, правилам, нормам.
  - 17.5. Забезпечити проведення комплексного обстеження стану об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, маршруту руху до них, вказівників, надійності охорони закладу освіти. один раз на шість місяців
  - 17.6. Посилити заходи безпеки у будівлях та всіх приміщеннях закладу освіти, для унеможливлення доступу на територію сторонніх осіб, крім учасників освітнього процесу.
  - 17.7. Скласти графік чергування в найпростішому укритті відповідальних осіб
  - 17.8. Організовувати перевірку таких приміщень та території закладу освіти постійно діючими технічними комісіями закладу освіти із складанням акту.
  - 17.9. Забезпечити належне функціонування об'єктової системи оповіщення (гучномовці, шкільні дзвінки, сирени), системи протипожежного захисту закладу освіти.
  - 17.10. Вносити пропозиції керівнику щодо необхідності забезпечення закладу освіти технічними засобами охорони та фізичною охороною (за потреби).
18. Двірнику ГОНТКОВСЬКІЙ Марині щоденно проводити обходу прилеглих територій на предмет виявлення підозрілих, вибухонебезпечних предметів та міток на прилеглих територіях, будівлях (із записом у відповідному журналі).
19. Сестрі медичній старшій ЧЕРЕДНИКОВІЙ Марині:
  - 19.1. Під час перебування дітей на території закладу знаходитись у закладі освіти.

- 19.2. Сприяти проходженню навчання працівниками закладу наданню першої медичної допомоги.
- 19.3. Забезпечити дотримання санітарних норм (дезінфекцію місць загального користування, режим вологого прибирання, режим провітрювання, питний режим, освітлення, дотримання висоти меблів за ростом дитини тощо).
- 19.4. Забезпечити здійснення контролю за дотриманням санітарних норм під час організації освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання.
- 19.5. Забезпечити вивід дітей на змішане навчання лише на підставі заяви батьків та довідки про епідоточення.
- 19.6. Забезпечити щоденний ранковий фільтр з записом у відповідному зошиті, ведення журналу обліку щоденного відвідування дітей в групах.
20. Усім працівникам ЦРД «Надія» ЗМР:
- 20.1. Уживати заходів щодо унеможливлення доступу на територію закладу освіти сторонніх осіб, крім учасників освітнього процесу.
- 20.2. Забезпечити виконання Порядку раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, затвердженого наказом МВС України і МОН України від 18.08.2023 № 685/1013, учасниками освітнього процесу, контроль та координацію їх дій (додаток 8).
- 20.3. Забезпечити чергування в найпростішому укритті відповідальних осіб відповідно до складеного графіку.
21. Затвердити списки груп дітей старшого дошкільного віку, батьки яких надали згоду на вихід на навчання у змішаному форматі. (додаток 9)
22. Вихователям груп дітей старшого дошкільного віку:
- 22.1. Забезпечити проведення освітнього процесу виключно в захисних спорудах цивільного захисту, облаштованому в ЦРД «Надія» ЗМР найпростішому укритті, з неухильним дотриманням безпекових вимог.
- 22.2. Чітко дотримуватися:
- 22.2.1. Алгоритму дій у разі небезпеки (додаток 10).
- 22.2.2. Плану дій на випадок, якщо дитина загубилася (додаток 11).
- 22.2.3. Плану дій під час перебування дітей та персоналу ЦРД «Надія» ЗМР в захисній споруді або укритті (додаток 12).
- 22.3. Ознайомити батьків з пам'яткою-інструкцією щодо дотримання порядку організації освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання (додаток 13)
- 22.4. Забезпечити проведення перед початком освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання в ЦРД «Надія» ЗМР серії занять-бесід з безпеки життєдіяльності зі здобувачами освіти щодо дотримання правил:
- дії у разі надзвичайних ситуацій: загрози виникнення терористичного акту або диверсії, загрози бойових дій, захоплення будівлі, антитерористичної операції (стрільба, вибухи), перестрілки, захоплення транспорту;
  - дії у разі оголошення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації, у тому числі при надходженні сигналу «Увага всім! Повітряна тривога»;
  - пожежної та електробезпеки;
  - безпеки дорожнього руху;
  - профілактики шлунково-кишкових захворювань;
  - поведінки в громадських місцях та поводження з незнайомими людьми та підозрілими предметами;
  - з вибухонебезпечними предметами;
  - безпеки громадян на залізничному транспорті, поведінки на залізниці;
  - користування громадським транспортом
23. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

Директор

Ірина КІЧЕНКО

ЗРАЗОК

Директору закладу дошкільної освіти
(центру розвитку дитини) «Надія»
Запорізької міської ради
Ірині КІЧЕНКО

ПІБ одного з батьків _____
Адреса проживання: _____
Контактний телефон: _____

З а я в а

Прошу дозволити моїй дитині _____, _____ 20__ року народження,
(прізвище, ім'я, по батькові дитини, дата народження)
відвідувати освітній процес очно зі змішаним режимом навчання з тривалістю перебування
дитини в закладі 3 години тричі на тиждень у приміщенні ЦРД «Надія» ЗМР з _____ 2024
року в умовах дії воєнного стану в Україні.

З режимом роботи та умовами перебування дитини під час офлайн навчання у період
воєнного стану ознайомена (ий):

1. Графік проведення занять: *понеділок, п'ятниця з 9.00 до 12.00; середа з 15.00-18.00 (№5)*
понеділок з 9.00 до 12.00; середа, четвер з 9.00 до 12.00 (№6)
2. Під час повітряної тривоги діти перебувають в укритті.

Про ризики, які можуть виникнути під час перебування дитини в закладі під час воєнного
стану попереджена (ий). З правилами перебування дітей в укритті ознайомена (ий).

Зобов'язуюсь:

1. Вчасно приводити дитину до закладу відповідно до графіка, з 8.50 до 9.00 та забирати її з 12.00 до 12.10; або з 15.00 до 15.10 та забирати з 17.50 до 18.00
2. Своєчасно повідомляти педагогів про можливість відсутності або хворобу дитини.
3. Не доручати неповнолітнім особам приводити або забирати дитину із закладу.
4. Дотримуватись морально-етичних норм і загальноприйнятих правил спілкування.

Всю інформацію щодо стану здоров'я моєї дитини, яка може бути врахована у разі
надання першої невідкладної долікарської допомоги, надала (надав) медичному працівнику
ЦРД «Надія» ЗМР

Підтверджую достовірність всієї інформації, зазначеної у цій заяві.

_____
(дата)

_____
(підпис)

**Тимчасовий порядок організації освітнього процесу
в групах для дітей старшого дошкільного віку в змішаному форматі**

1. Змішане навчання організують і реалізують в закладі освіти в межах покладених на них повноважень. Рішення про використання змішаного навчання приймається на засіданні педагогічної ради ЦРД «Надія» ЗМР.
2. На запровадження змішаного навчання надається дозвіл Запорізької обласної військової адміністрації у погодженні із Запорізькою міською радою.
3. На основі дозволу ЗОВА, рішення педагогічної ради складається наказ по ЦРД «Надія» ЗМР, щодо запровадження змішаного навчання.
4. На вебсайті ЦРД «Надія» ЗМР розміщується інформація щодо форми навчання (змішане навчання).
5. Обов'язковою вимогою є наявність навчальних матеріалів (теоретичні матеріали, завдання, тренувальні тести за темою, підсумкові тести, допоміжні матеріали) та результатів освітнього процесу (наявність робіт дітей, моніторинг).
6. При організації освітнього процесу в змішаному форматі керуватися Базовим компонентом дошкільної освіти (наказ Міністерства освіти і науки України (далі-МОН) від 12.01.2021 №33), наказом МОН від 20.04.2015 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності», вимогами Санітарного регламенту для закладів дошкільної освіти (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 №234), листами МОН від 16.03.2021 №1/9-148 «Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти», листи Міністерства освіти і науки України від 05.06.2024 №1/9979-24 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2024/2025 року», від 27.08.2024 № 1/15368-24 «Щодо організації освітнього процесу в 2024/2025 навчальному році у закладах дошкільної освіти».
7. Вихователю-методисту:
  - 7.1. Забезпечити умови для якісної організації дошкільної освіти в змішаному форматі через навчально-методичне та технічне забезпечення освітнього процесу.
  - 7.2. Організувати онлайн-опитування батьків вихованців груп старшого дошкільного віку щодо потреби відвідування дітьми закладу освіти в очному режимі.
  - 7.3. Забезпечити організаційну та методичну підтримку педагогічних працівників для реалізації змішаного навчання дітей старшого дошкільного віку.
  - 7.4. Привести у відповідність до змішаної форми навчання (3 дні очно, 2 дні дистанційно) розклад спеціально-організованої діяльності груп старшого дошкільного віку.
  - 7.5. Скорегувати організаційну роботу щодо забезпечення діяльності закладу дошкільної освіти в змішаному форматі.
  - 7.6. Розмістити на веб-сайті закладу порядок організації освітнього процесу в групах для дітей старшого дошкільного віку та алгоритм дій під час змішаного навчання, оновлений розклад занять на тиждень, пам'ятки, інструкції для батьків щодо дотримання порядку організації освітнього процесу в очному режимі.
  - 7.7. Здійснювати постійний контроль за виконанням змісту освітніх програм під час змішаного навчання.
  - 7.8. Забезпечити управлінський та методичний супровід педагогічних працівників із питань змішаного навчання.
8. Вихователям груп:
  - 8.1. Продумати застосування інтеграції окремих розділів освітніх програм, що дозволить скоротити кількість занять в очному режимі.

- 8.2. Забезпечити дієвий зворотній зв'язок та конструктивну комунікацію між учасниками освітнього процесу, адміністрацією ЦРД «Надія» ЗМР.
  - 8.3. Добирати форми і методи взаємодії між учасниками освітнього процесу відповідно до конкретної ситуації.
  - 8.4. Забезпечити організацію освітнього процесу в групах для дітей старшого дошкільного віку під час змішаного навчання відповідно до освітньої програми закладу, Базового компонента дошкільної освіти
  - 8.5. Поінформувати батьківську громаду закладу про особливості організації освітнього процесу в змішаному форматі.
  - 8.6. Зібрати заяви батьків щодо згоди на навчання дітей в очному режимі в ЦРД «Надія» ЗМР, де є укриття.
  - 8.7. Забезпечити паспорти (бейджики з інформацією) на персонал та дітей ЦРД «Надія» ЗМР, які знаходяться в закладі
9. Облік робочого часу та оплати праці педагогічних працівників, які організовують навчання в змішаному режимі, здійснювати відповідно до чинного законодавства у сфері освіти.
  10. Забезпечити регулярне відстеження якості результатів освітнього процесу в змішаному форматі, надання батькам і дітям (за потреби) індивідуальної підтримки.
  11. Для створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу в закладі освіти:
    - призначити вихователя-методиста черговим адміністратором, на час освітньої діяльності, який відповідатиме за безпеку дітей, організацію умов перебування дітей і батьків, передаватиме інформацію про кількість дітей і дорослих, задіяних в освітньому процесі відповідальній особі в районі;
    - сестрі медичній старшій організувати ранковий прийом дітей, а саме: опитування батьків щодо стану здоров'я дитини, огляд дитини з відміткою в журналі ранкового прийому дітей;
    - ознайомити працівників ЦРД «Надія» ЗМР, які будуть працювати з дітьми з планами евакуацій та розробленим алгоритмом дій на випадок повітряної тривоги;
    - організувати безпечний питний режим, продумати варіанти безпечного перекусу на випадок тривалого перебування в укритті;
    - у групах загального розвитку передбачити по три дорослих на кожну групу дітей (двох вихователів та одного помічника вихователя), всі працівники – з медичним оглядом;
    - комплектувати групи дітьми у кількості – 15-20 осіб на одну групу;
    - забезпечити ведення таблицю обліку дітей із підписами батьків та відміткою часу перебування дитини на заняттях (прибув/вибув);
    - запровадити режим роботи груп до 3 годин три рази на тиждень, згідно з графіком, затвердженим наказом по відділу освіти;
    - в інші дні передбачити дистанційну форми організації освітнього процесу.
  12. До початку переходу до навчання в очному режимі на базі закладу освіти провести тренування з учасниками освітнього процесу щодо опрацювання алгоритму дій у разі оголошення сигналу повітряної тривоги або іншої надзвичайної ситуації, надання домедичної допомоги.

**Алгоритм дій під час сигналу «Повітряна тривога»
для учасників освітнього процесу
закладу дошкільної освіти (центру розвитку дитини) «Надія»
Запорізької міської ради**

1. Загальні положення

1.1. Даний алгоритм розроблений для учасників освітнього процесу закладу дошкільної освіти (центру розвитку дитини) «Надія» Запорізької міської ради (далі – ЦРД «Надія» ЗМР), щодо дій за сигналами оповіщення та заходів безпеки в умовах правового режиму воєнного стану, на виконання Кодексу цивільного захисту України, Закону України «Про правовий режим надзвичайного стану», Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», Закону України «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні» та регламентує порядок дій працівників та осіб, які перебувають в ЦРД «Надія» ЗМР, у разі отримання сигналів оповіщення і заходи безпеки в умовах правового режиму воєнного стану.

1.2. У разі виникнення реальної загрози життю та здоров'ю людей в умовах воєнного стану проводиться оповіщення населення сигналами оповіщення цивільного захисту, із залученням технічних засобів територіальної системи централізованого оповіщення, каналів телерадіомовлення, мобільного зв'язку тощо.

1.3. Для оперативного та ефективного виконання заходів щодо забезпечення захисту кожної окремої особи, майна, працівники повинні діяти вправно та чітко, вміти самостійно приймати рішення, бути дисциплінованими та організованими.

1.4. Оповіщення населення здійснюється департаментом з питань цивільного захисту Запорізької обласної державної адміністрації дистанційно, за допомогою електричних сирен, мережі радіомовлення всіх діапазонів частот і видів модуляції, телебачення та мобільного зв'язку.

1.5. З метою привернення загальної уваги учасників освітнього процесу сигнал оповіщення «УВАГА ВСІМ!» шляхом включення електричної сирени, яка дублюється протяжним звуком електричного дзвоника (внутрішньою системою оповіщення).

1.6. Відповідальний за найпростіше укриття в ЦРД «Надія» ЗМР – Олена СТРОЧИК, завгосп.

2. Підготовчі заходи

2.1. Учасники освітнього процесу ознайомлені з місцем розташування найпростішого укриття, а також правилами поведінки під час евакуації та укриття в захисних спорудах.

2.2. У закладі освіти розміщено всі покажчики напрямку руху для швидкого та безпечного проведення евакуаційних заходів учасників освітнього процесу.

2.3. Під час евакуації та укриття в захисні споруди учасників освітнього процесу супроводжують педагогічні працівники.

2.4. Відповідальні особи (чергові технічні працівники та черговий адміністратор), після евакуації перевіряють заклад на наявність присутніх учнів/вихованців за межами захисної споруди.

3. Порядок дій при отриманні сигналу «Повітряна тривога!»

3.1. Порядок дій для працівників закладу освіти:

3.1.1. Черговий працівник у разі знаходження сигналу «Повітряна тривога!» вмикає наявну систему оповіщення закладу (довгий дзвоник).

3.1.2. Педагогічний працівник миттєво сповіщає вихованців (словесно) про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та припиняє навчальний процес.

3.1.3. Учасники освітнього процесу організовуються для негайного пересування колоною по двоє та слідує в укриття.

3.1.4. Чергові технічні працівники знаходяться у заздалегідь визначених місцях (хол та сходові марші) та допомагають в організації та регулюванні швидкого руху до захисної споруди.

3.1.6. Сестра медична старша знаходиться у відведеному для неї місці для швидкого надання медичної допомоги.

3.1.7. Відповідальні особи за евакуацію (черговий адміністратор) знаходяться біля виходу із захисної споруди для здійснення контролю за порядком укриття учасників освітнього процесу та швидкого реагування у разі, якщо виявиться, що хтось відсутній.

3.1.8. Вихованці, групи, які знаходяться на подвір'ї закладу, під час сигналу тривоги рухаються до захисної споруди.

3.1.9. Під час повітряної тривоги вихованці залишають свої речі в групі, а з собою беруть усе необхідне.

3.1.10. У середині захисної споруди педагогічні працівники, що супроводжували вихованців, забезпечують, щоб діти швидко та обережно зайняли свої місця. Після того як усі вихованці займуть свої місця відповідальний за групу повинен перевірити наявність усіх вихованців та зробити відмітку у списку групи.

3.1.11. Під час перебування в захисній споруді педагогічні працівники та відповідальні особи (чергові та черговий адміністратор) проводять заходи, щоб заспокоїти дітей та всіх, хто знаходиться в ній.

3.1.12. Заборонено відпускати дитину під час сигналу «Повітряна тривога!» додому, окрім випадку, коли батьки забирають здобувачів освіти особисто.

3.2. Порядок дій працівників закладу освіти (у випадку відсутності здобувачів освіти/вихованців):

3.2.1. Уважно стежити за сигналами системи оповіщення та оголошеннями адміністрації закладу.

3.2.2. Під час евакуації швидко залишити кабінети та приміщення, спуститися сходами та прямувати визначеними маршрутами евакуації до найпростішого укриття.

3.2.3. Швидко, без паніки зайняти місце у найпростішому укритті.

3.2.4. При виникненні паніки зберігати спокій та здатність швидко і правильно оцінювати ситуацію.

3.2.5. За необхідністю надати допомогу тим, хто потребує.

3.3. Порядок дій для здобувачів освіти:

3.3.1. Вислухати сповіщення педагогічного працівника про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації.

3.3.2. Зберігати спокій, не панікувати. Дотримуватись правила: «Не біжи, не говори, не штовхайся, не повертайся».

3.3.3. Швидко взяти необхідні речі.

3.3.4. Стати так, як попросить педагогічний працівник або інші працівники закладу, які супроводжують до укриття.

3.3.5. Швидко й організовано вийти з кабінету/групи.

3.3.6. Організовано й зосереджено йти за вихователем, у напрямку укриття, позначеного спеціальними вказівниками.

4. Дії вихователя під час перебування в укритті.

4.1. Допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.

4.2. Надавати підтримку та вживати заходів для комфортного та спокійного перебування в укритті учасників освітнього процесу.

4.3. Запропонувати вихованцям активності, бесіди з безпеки життєдіяльності, заходи, спрямовані на психологічну й емоційну підтримку.

5. Вимушена евакуація з укриття.

В окремих ситуаціях може виникати необхідність залишити укриття до сигналу «Відбій повітряної тривоги!», зокрема випадками вимушеної евакуації є:

- пошкодження чи руйнація споруди, що виключає чи робить небезпечним подальше перебування в ній;
- затоплення;
- пожежа;
- небезпечні концентрації шкідливих газів;
- досягнення граничних параметрів внутрішнього повітряного середовища.

6. Порядок дій при отриманні сигналу «Відбій повітряної тривоги!».

6.1. Порядок дій для працівників закладу освіти:

6.1.1. Вихід з укриття здійснювати тільки після завершення безпеки та оголошення про відбій тривоги, а також у випадках вимушеної евакуації.

6.1.2. Відповідальні особи (чергові та черговий адміністратор) дізнаються, які аварійні виходи обстежені й безпечні, передають інформацію вчителям/вихователям, які знаходяться в укритті із здобувачами освіти/вихованцями.

6.1.3. Вихователі організують групи для виходу з укриття.

6.1.4. Вихователі та відповідальні особи слідкують а тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриття здійснювався колонами або групами, без тисняви та штовхань.

6.1.5. Педагогічні працівники організують повернення дітей до навчальних приміщень/груп.

6.1.6. Педагогічні працівники перевіряють присутність вихованців у приміщеннях закладу освіти після завершення безпеки.

6.1.7. Педагогічні працівники доповідають керівництву закладу про повернення дітей у навчальні приміщення/групи, а також позаштатні ситуації, які можуть статися під час повернення.

6.2. Порядок дій для здобувачів освіти:

6.2.1. Вислухати сповіщення вчителя/вихователя про завершення загрози виникнення надзвичайної ситуації та відбій сигналу «Повітряна тривога!».

6.2.2. Зберігати спокій, не панікувати. Дотримуватись правила: «Не біжи, не говори, не штовхайся, не повертайся».

6.2.3. Зібрати та взяти речі, які були принесені до укриття.

6.2.4. Стати так, як попросить педагогічний працівник або інші працівники закладу, які супроводжують групу.

6.2.5. Організовано й зосереджено йти за вихователем.

6.2.6. Заборонено відходити від групи, приєднуватись до інших груп під час руху із захисної споруди до приміщень закладу.

6.2.7. У випадку погіршення самопочуття доповісти про це вихователя або чергового.

7. Дії учасників освітнього процесу при оголошенні сигналу «Повітряна тривога!» перед початком освітнього процесу.

7.1. Працівники закладу освіти та вихованці, які під час оголошення сигналу «Повітряна тривога!», перебувають в дорозі до закладу освіти, мають терміново прослідувати до найближчого укриття.

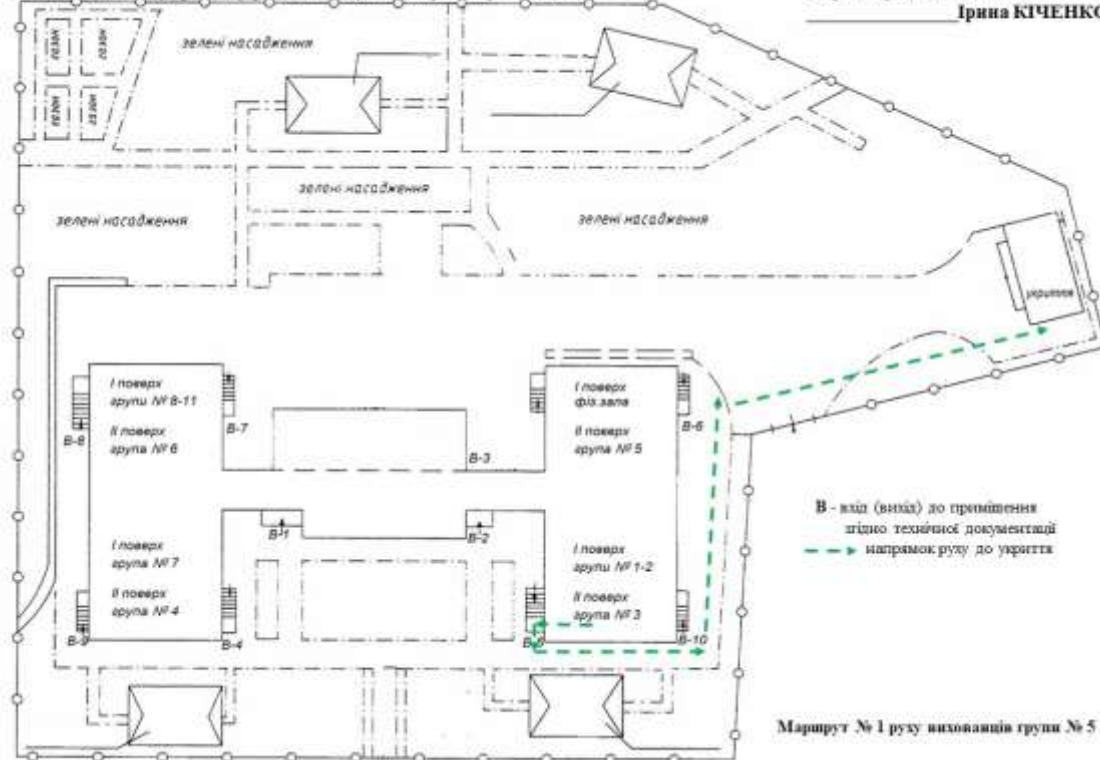
7.2. У випадку, коли лунає сигнал «Повітряна тривога!», а дитина ще не вирушила до закладу (знаходиться вдома), відповідальність за неї несуть батьки або особи, що їх замінюють. У такому випадку дитина залишається разом з ними, виконує їх вказівки, зокрема, йде до найближчого укриття.

7.3. У разі оголошення сигналу «Повітряна тривога!» під час приходу вихованців до закладу освіти, вони, разом із працівниками закладу та батьками або іншими супроводжуючими особами йдуть до найпростішого укриття.

Маршрути евакуації дітей під час занять та під час прогулянок на території закладу

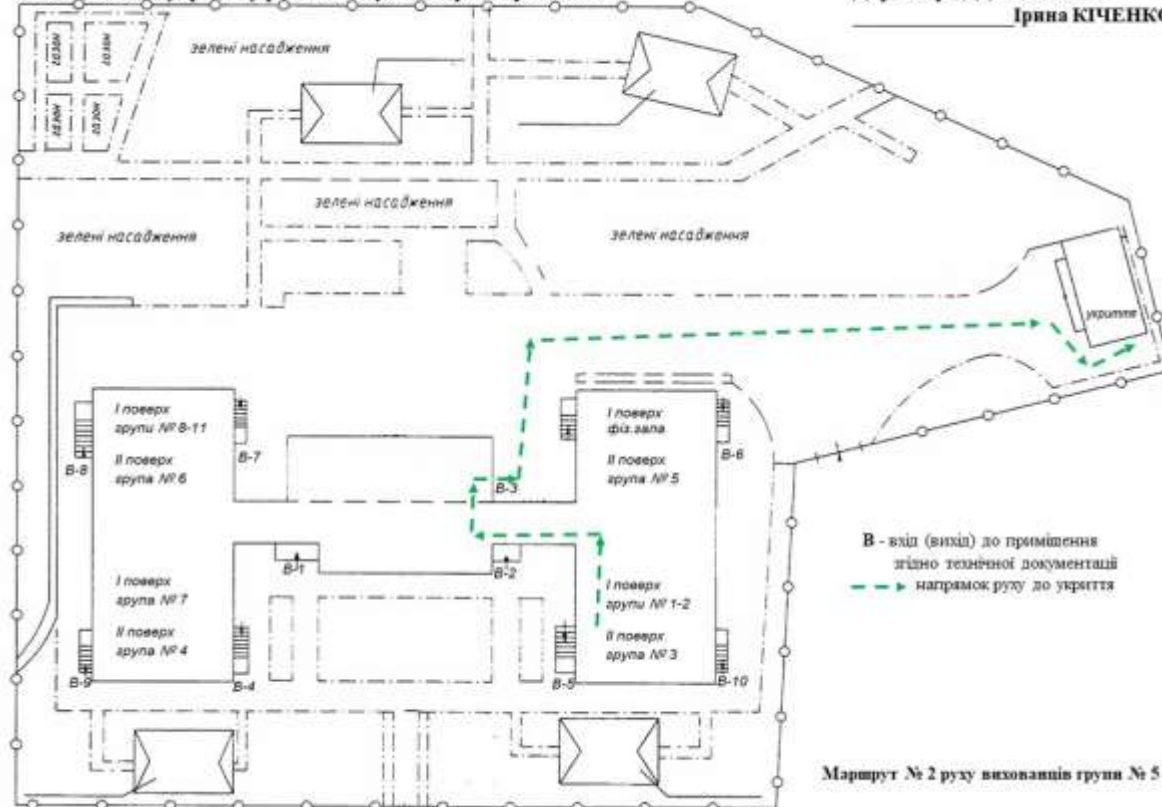
Дорожня карта руху здобувачів освіти ЦРД «Надія» ЗМР та населення до укриття у разі сигналу «Повітряна тривога!»

ЗАВЕРДЖУЮ
Директор ЦРД «Надія» ЗМР
Ірина КІЧЕНКО

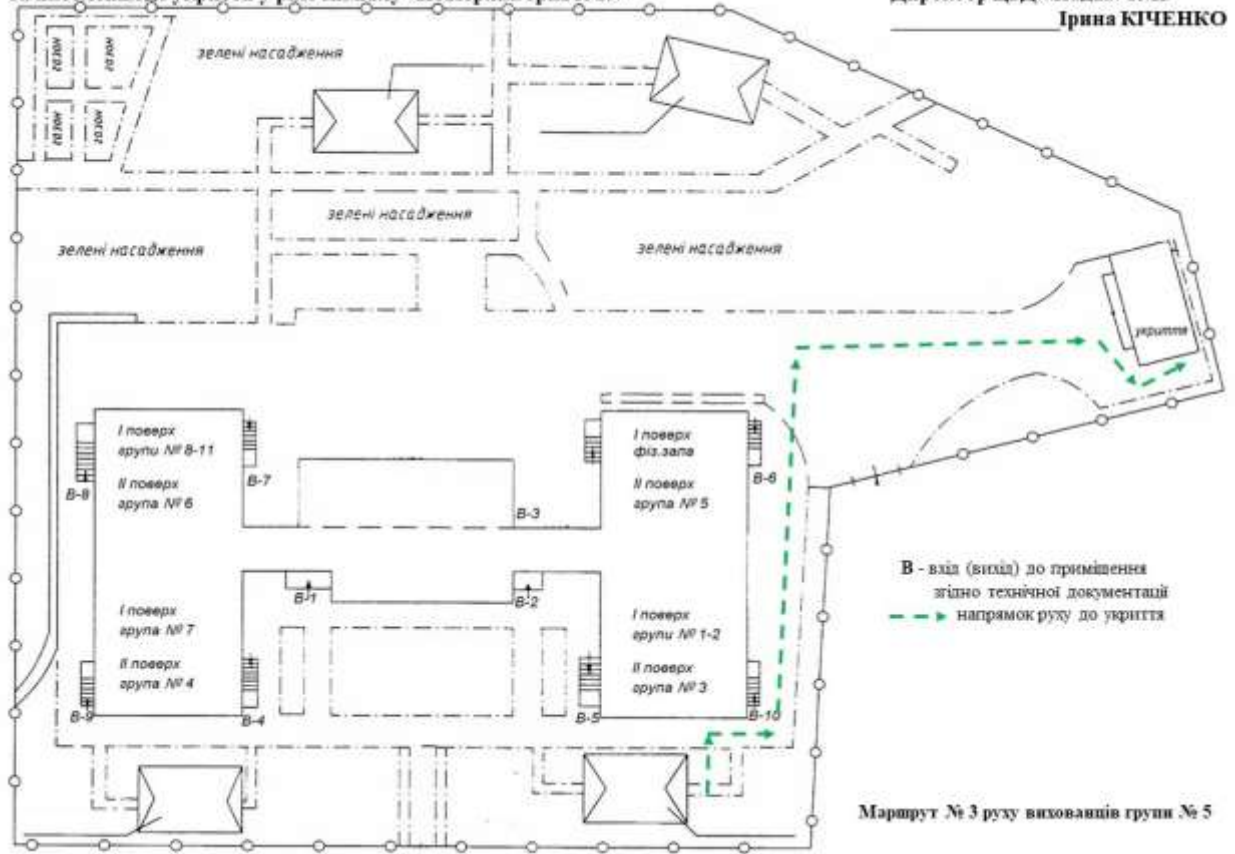
Дорожня карта руху здобувачів освіти ЦРД «Надія» ЗМР та населення до укриття у разі сигналу «Повітряна тривога!»

ЗАВЕРДЖУЮ
Директор ЦРД «Надія» ЗМР
Ірина КІЧЕНКО

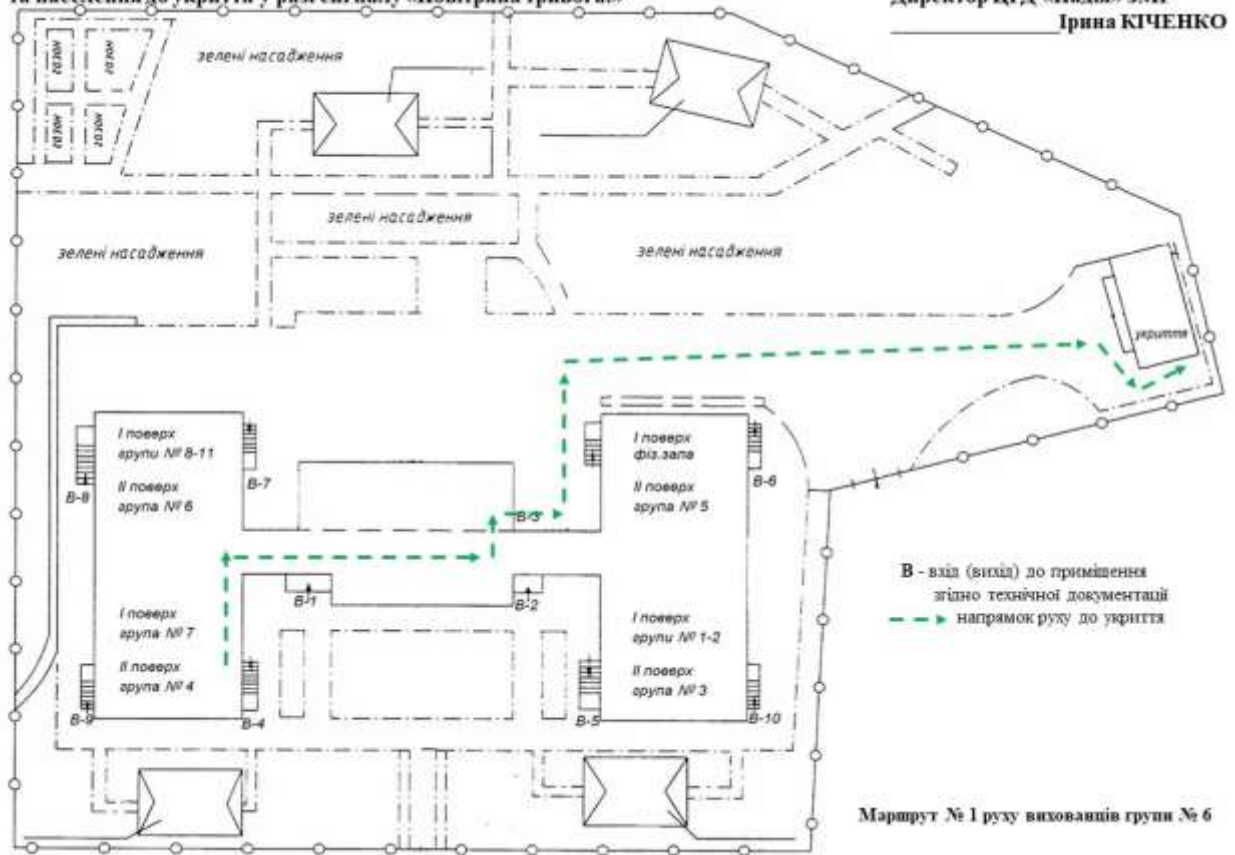
Дорожня карта руху здобувачів освіти ЦРД «Надія» ЗМР та населення до укриття у разі сигналу «Повітряна тривога»

ЗАВЕРДЖУЮ
Директор ЦРД «Надія» ЗМР
Ірина КІЧЕНКО

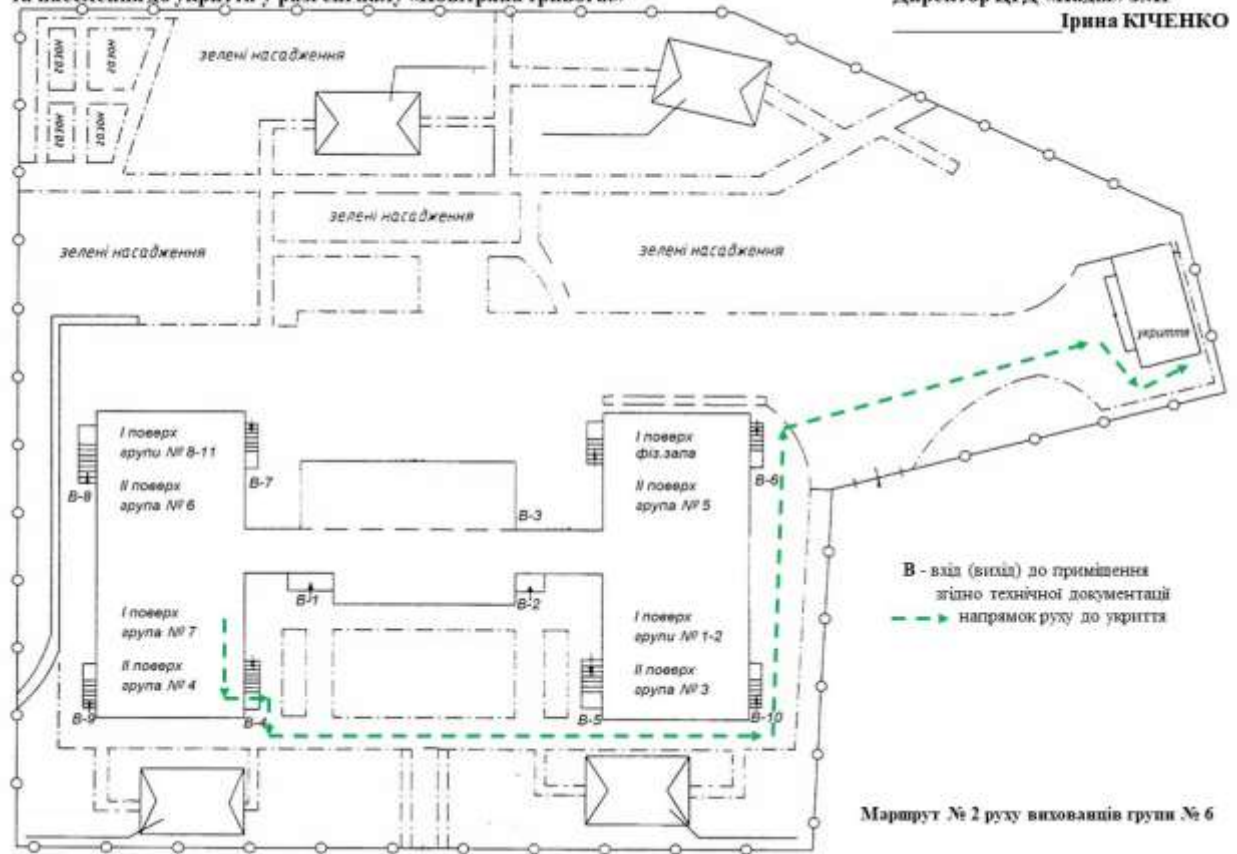
Дорожня карта руху здобувачів освіти ЦРД «Надія» ЗМР та населення до укриття у разі сигналу «Повітряна тривога»

ЗАВЕРДЖУЮ
Директор ЦРД «Надія» ЗМР
Ірина КІЧЕНКО

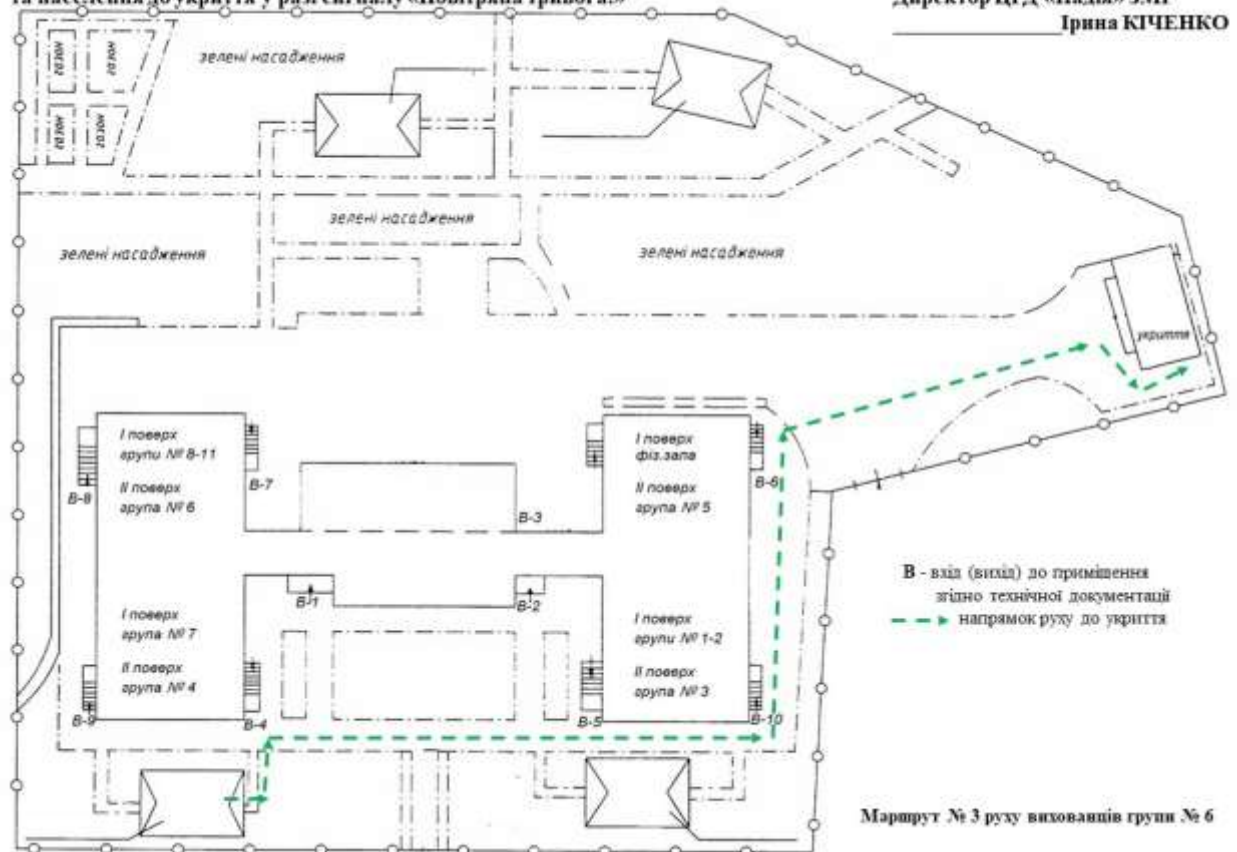
Дорожня карта руху здобувачів освіти ЦРД «Надія» ЗМР та населення до укриття у разі сигналу «Повітряна тривога!»

ЗАВТЕРДЖУЮ
Директор ЦРД «Надія» ЗМР
Ірина КІЧЕНКО

Дорожня карта руху здобувачів освіти ЦРД «Надія» ЗМР та населення до укриття у разі сигналу «Повітряна тривога!»

ЗАВТЕРДЖУЮ
Директор ЦРД «Надія» ЗМР
Ірина КІЧЕНКО

Дії учасників освітнього процесу в разі надзвичайних ситуацій,
план евакуації, порядок оповіщення учасників освітнього процесу та алгоритми їх дій у разі
нападу або ризику нападу на заклад освіти
(за матеріалами сайту *Офісу освітнього омбудсмена*)

ВИДИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Надзвичайна ситуація – це порушення нормальних умов життя та діяльності людей на окремій території чи об’єкті або на водному об’єкті, що призвело (може призвести) до виникнення великої кількості постраждалих, загрози життю та здоров’ю людей, їх загибелі, значних матеріальних втрат, а також до неможливості проживання населення на території чи об’єкті, ведення там господарської діяльності.

Види надзвичайних ситуацій розрізняють за їхнім характером: техногенні, природні, соціальні та воєнні.

Надзвичайна ситуація **техногенного характеру** – це транспортної аварії (катастрофи), пожежі, вибуху, аварії з викиданням (загрозою викидання) небезпечних хімічних, радіоактивних і біологічно небезпечних речовин, раптового руйнування споруд; аварії в електроенергетичних системах, системах життєзабезпечення, системах телекомунікацій, на очисних спорудах, у системах нафтогазового промислового комплексу, гідродинамічних аварій тощо.

Надзвичайна ситуація **природного характеру** – це небезпечне геофізичне, геологічне, метеорологічне або гідрологічне явище, деградація ґрунтів чи надр, пожежею у природних екологічних системах, зміною стану повітряного басейну, інфекційною захворюваністю та отруєнням людей, інфекційним захворюванням свійських тварин, масовою загибеллю диких тварин, ураженням сільськогосподарських рослин хворобами та шкідниками тощо.

Надзвичайна ситуація **соціального характеру** – це протиправні дії терористичного та антиконституційного спрямування, або пов’язане зі зникненням (викраденням) зброї та небезпечних речовин, нещасними випадками з людьми тощо.

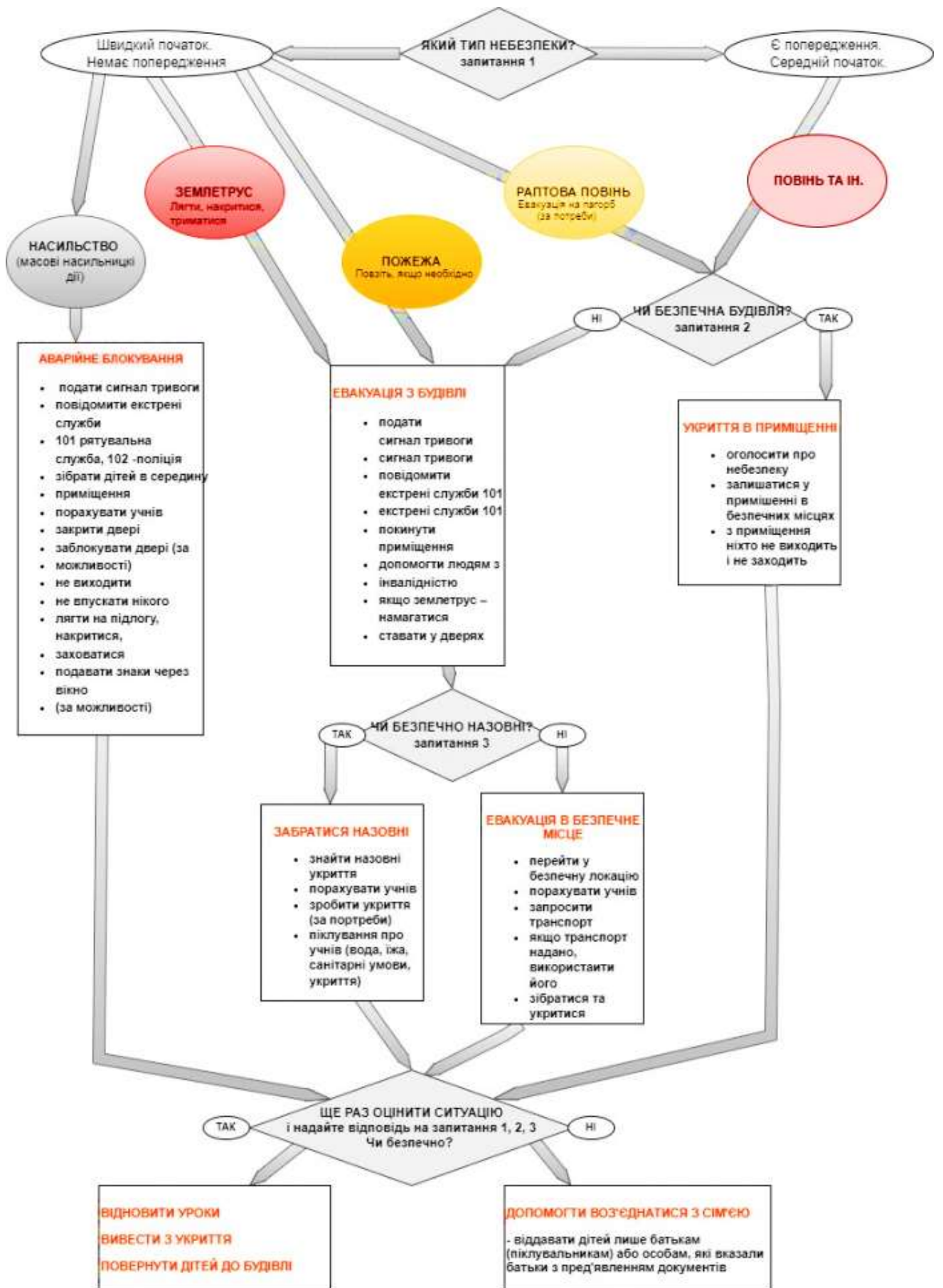
Надзвичайна ситуація **воєнного характеру** – виникає через застосування звичайної зброї або зброї масового ураження, під час якого виникають вторинні чинники ураження населення.

Рівень надзвичайної ситуації визначається від її обсягів, кількості постраждалих і загиблих, обсягів технічних і матеріальних ресурсів, необхідних для ліквідації її наслідків. Існують такі рівні надзвичайних ситуацій: державний, регіональний, місцевий, об’єктовий.

ЯК ОБРАТИ ПРАВИЛЬНІ ДІЇ У РАЗІ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Ресурсний центр прав дитини пропонує до уваги посібник “Врятуйте дітей – стандартні процедури та правила безпеки для учнів та студентів”, у якому визначив Алгоритм дій у разі надзвичайних ситуацій, який дозволяє кожному працівнику закладу освіти швидко оцінити ситуацію та обрати правильний порядок дій.

Від того, чи правильно працівник(и) або заклад освіти оцінять ситуацію та оберуть відповідний алгоритм дій залежить життя та здоров’я як дітей, так і працівників.

Алгоритм дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти

1. Керівник закладу освіти координує та контролює дії членів команди реагування закладу освіти та працівників закладу освіти.
2. Команда реагування закладу освіти та/або працівник закладу освіти:
  - 1) негайно викликають поліцію та (за необхідності) інші екстрені служби, вмикає систему оповіщення за першим сигналом та повідомляє керівнику закладу освіти про напад або ризик нападу на заклад освіти;
  - 2) з'ясовує обставини нападу або виникнення ризику нападу (сутність загрози, кількість постраждалих від нападу, їх фізичний стан та місце перебування);
  - 3) у разі неможливості евакуації, зокрема якщо проведення евакуації може бути небезпечним, уживає заходів щодо залишення учасників освітнього процесу в місці їх перебування в закладі освіти та блокування будь-яким способом дверей та вікон;
  - 4) у разі проведення евакуації вмикає систему оповіщення за другим сигналом;
  - 5) уживає заходів щодо проведення безпечної евакуації учасників освітнього процесу в безпечне місце;
  - 6) організовує безпечне пересування учасників освітнього процесу до укриття або іншого безпечного місця;
  - 7) перевіряє приміщення, будівлю закладу освіти на відсутність у них учасників освітнього процесу;
  - 8) виконує вимоги поліцейських та/або працівників ДСНС, які прибули в заклад освіти для реагування на напад або ризик нападу, та сприяє в межах компетенції їх діяльності та за можливості інформує про перебіг евакуації, місця перебування учасників освітнього процесу;
  - 9) у разі наявності постраждалих від нападу організовує надання їм домедичної допомоги, у тому числі із залученням екстрених служб;
  - 10) за можливості оповіщає батьків, інших законних представників про переміщення здобувачів освіти в укриття;
  - 11) погоджує повернення учасників освітнього процесу до навчання після завершення заходів, вжитих у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, а також перевіряє кількість здобувачів освіти.

ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ БУДІВЛІ

У Рекомендаціях щодо дій населення у разі загрози та виникнення вибуху, у тому числі тих, що виникли внаслідок терористичної діяльності, зазначаються дії, якщо ви опинились у будинку (приміщенні, території), захопленому терористами, але не були ними знайдені.

У такій ситуації необхідно:

- зберігати спокій та намагатись уникнути контакту з терористами;
- якомога тихіше повідомити правоохоронні органи про терористичну атаку, а також про своє місцеперебування;
- не палити;
- не наближатися до дверей та вікон;
- чітко виконувати інструкції та команди правоохоронців;
- сховати свої документи та візитні картки.

Пам'ятайте, що одразу після вашого повідомлення антитерористичними підрозділами буде вжито вичерпних заходів для збереження вашого життя та здоров'я.

ЕВАКУАЦІЯ З БУДІВЛІ

Евакуація з будівлі необхідна не лише під час пожежі, а й землетрусів, повеней та інших надзвичайних ситуацій, якщо будівля закладу освіти є небезпечною для людей, які там перебувають.

Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи визначають, що під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи та виходи до безпечної зони у найкоротший строк;
- ліквідувати умови, які сприяють виникненню паніки. З цією метою працівникам закладів та установ не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку і хворих слід евакуювати в першу чергу;
- у зимовий час на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг із собою, а дітей молодшого віку слід виводити або виносити, загорнувши в ковдри або інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні дітей;
- виставляти пости безпеки на входах у будівлі, щоб унеможливити повернення дітей і працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння слід намагатися у першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;
- щоб запобігти поширенню вогню, диму, слід утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також – від розбивання скла.
- Ресурсний центр прав дитини у посібнику “Врятуйте дітей – стандартні процедури та правила безпеки для учнів та студентів” пропонує наступні правила евакуації для дітей:

Правила евакуації для дітей:

- **Не говори** – щоб чути вчителя
- **Не біжи** – щоб не постраждати
- **Не штовхайся** – щоб не постраждали інші
- **Не повертайся** – щоб залишатися в безпеці

Правила евакуації для дітей

Не говори

Не біжи

Не штовхайся

Не повертайся

Вихованців також просять дотримуватися всіх вказівок педагогів та, у разі потреби, на прохання дорослих, допомогти іншим дітям евакуюватися. При прибутті до безпечної зони, не розходитися і залишатися разом із класом.

Правила евакуації для педагогів:

- Евакуація здійснюється за відповідним звуковим сигналом, який, у разі потреби, активує адміністрація або особа, яка виявила небезпеку.
- Нагадайте дітям про головну мету евакуації: їхня безпека та правила евакуації: не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся.
- Закрийте двері та вікна.
- Візьміть з собою аварійний набір, відро (може бути складним), сумку для швидкої допомоги.
- Перевірте безпечність маршруту для евакуації.
- Під час евакуації радять об'єднувати дві групи, й під час переміщення один педагог очолює колону, а інший завершує колону дітей двох груп.
- Допоможіть дітям з інвалідністю та маленьким дітям.
- Евакуація здійснюється до певного визначеного місця (місце для кожної групи визначається під час тренувальних навчань і не змінюється).
- Після прибуття на визначене місце, перевірте наявність усіх дітей за списком.
- Залишайтеся зі своєю групою і просіть вихованців бути разом, бути з усією групою, нікуди не розходитися.
- Якщо небезпечні умови зникли, здійсніть зворотну евакуацію назад до групових приміщень, дотримуючись тих самих правил.

ДІЇ ДЛЯ ЗАХИСТУ ВІД НАСИЛЬНИЦЬКОГО ВТОРГНЕННЯ ТА ЗАГРОЗИ МАСОВОГО НАСИЛЬСТВА

Періодично і в українських школах виникають ситуації, у яких є загроза вторгнення або загроза масових насильницьких дій, де працівники закладу освіти ще можуть керувати ситуацією, хоча б частково, і повідомити про це силовим органам.

Ресурсний центр прав дитини пропонує рекомендації у разі загрози масових насильницьких дій та небезпеки:

Поради для керівництва закладу освіти:

- Якщо є змога – подайте знак тривоги, але це не повинна бути пожежна сигналізація.
- Слідкуйте за ситуацією і переоцінюйте її.
- Будьте готові передати командування поліції або іншим силовим органам.
- Повідомте всіх, коли небезпека зникла.
- Після інциденту повідомте про обставини вихованців та батьків.

Хочемо зазначити, що задля швидкого та оперативного розшуку злочинців, збереження таємниці слідства та інших моментів, варто своє повідомлення для батьків та медіа узгодити з представниками силових структур.

Поради для працівників закладів освіти:

- Попередьте інших, щоб вони негайно сховалися та забезпечили безпеку дітей.
- Зберіть вихованців всередині безпечного приміщення, якомога далі від загрози.
- Закрийте і замкніть двері ключем (за можливістю). Перемістіть меблі, щоб заблокувати доступ від загрози, за наявності та змоги.
- У разі загрози стрілянини, всі мають швидко лягти на підлогу і за можливості накритися меблями, щоб не бути мішенню.
- Вимкніть світло та всі пристрої, які можуть його подати.
- Вимкніть усі пристрої, що видають звуки: мобільні телефони, радіоприймачі тощо.
- Зберігайте тишу.
- Тримайтеся якомога далі від дверей і вікон.
- Залишайтеся спокійними, заспокоюйте тих, хто нервує.

Поради для вихованців:

- Пам'ятайте про правила: не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся.
- Виконуйте вказівки працівників закладу освіти.
- Зберігайте спокій та тишу.
- Якщо є потреба, допоможіть заблокувати двері меблями.
- Головне: сховатися, впасти та накритися.

ДІЇ У РАЗІ ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ

Законодавство визначає тероризм як суспільно небезпечну діяльність, яка полягає у свідомому, цілеспрямованому застосуванні насильства шляхом захоплення заручників, підпалів, убивств, тортур, залякування населення та органів влади або вчинення інших посягань на життя чи здоров'я ні в чому не винних людей чи погрози вчинення злочинних дій, щоб досягнути злочинних цілей.

Державна служба України з надзвичайних ситуацій пропонує наступний порядок дій у разі терористичного акту

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

- не торкайтеся у транспорті, житлових та громадських приміщеннях або на вулиці нічийних пакетів (сумок), не підпускайте до них інших. Повідомте про знахідку працівника поліції;
- у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримайтеся від різких рухів, лементу й стогонів;
- при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, якомога далі від вікон, зашкленених дверей, проходів, сходів;
- використайте будь-яку можливість для порятунку;
- якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим;
- намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

ДІЇ У РАЗІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ (СТРІЛЬБА, ВИБУХИ)

У разі проведення антитерористичної операції рекомендують:

- лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю;
- чітко виконувати команди співробітників антитерористичного підрозділу уникаючи різких рухів.

ДІЇ У РАЗІ ПЕРЕСТРІЛКИ

Державна служба України з надзвичайних ситуацій пропонує наступні рекомендації у разі перестрілки:

- якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж лягте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канави. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а пальне – вибухонебезпечне. За першої нагоди сховайтеся у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтеся закінчення перестрілки;
- проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників поліції;
- якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку, – укрийтеся у ванній кімнаті й лягте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтеся в під'їзді, далі від вікон.

ДІЇ У РАЗІ ЗАХОПЛЕННЯ ТРАНСПОРТУ

Державна служба України з надзвичайних ситуацій пропонує порядок дій у разі захоплення транспорту:

- якщо ви знаходитесь в захопленому літаку, автобусі – не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;
- заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається,
- зніміть ювелірні прикраси;
- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
- жінкам у мініспідницях бажано прикрити ноги;
- якщо представники влади почнуть спробу штурму, – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.

ДІЇ У РАЗІ ТЕЛЕФОННОГО ТЕРОРИЗМУ

Державна служба України з надзвичайних ситуацій надає наступні поради у випадку телефонного тероризму, який досить часто застосовується у нашій країні, зокрема у закладах освіти.

ЯКЩО ВИ СТАЛИ ЖЕРТВОЮ ТЕЛЕФОННОГО ТЕРОРИСТА

- подзвоніть з іншого телефону (іншого мобільного чи від сусідів) оператору телефонного зв'язку (мобільного чи стаціонарного) і скажіть причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону;
- намагайтеся затягнути розмову та записати її на диктофон чи дайте послухати свідкам (сусідам);
- одночасно, з розмовою і записом на диктофон, друга людина дзвонить з іншого телефону на вузол зв'язку, а потім у поліцію за телефоном 102 для термінового затримання того, хто телефонував;
- напишіть заяву начальнику відділення поліції, на території якого ви проживаєте, для прийняття необхідних заходів;
- поліція, за запитом на вузол зв'язку, отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив, і буде вживати необхідних заходів.

ДІЇ У РАЗІ ПОЖЕЖІ

Правилами пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 15.08.2016 р. № 974 визначається порядок дій у разі виникнення пожежі.

Керуючись ними, працівник закладу та установи, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів, різке підвищення температури в приміщенні тощо), зобов'язаний:

- негайно повідомити про це за телефоном до найближчого пожежно-рятувального підрозділу (при цьому слід чітко назвати географічне місце об'єкта, місце виникнення пожежі, а також свою посаду та прізвище);
- залучити систему оповіщення людей про пожежу; розпочати самому і залучити інших осіб до евакуації людей з будівлі до безпечного місця згідно з планом евакуації;
- сповістити про пожежу керівника закладу та установи або особу, що його заміщує;
- організувати зустріч пожежно-рятувальних підрозділів, вжити заходів щодо гасіння пожежі наявними в закладі та установі засобами пожежогасіння.

Керівник закладу та установи або особа, яка його заміщує, що прибув на місце пожежі, зобов'язаний:

- перевірити, чи повідомлено пожежно-рятувальний підрозділ про виникнення пожежі;
- здійснювати керівництво евакуацією людей та гасінням пожежі до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів. У разі загрози для життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього всі наявні сили та засоби;
- організувати перевірку наявності всіх учасників навчально-виховного процесу, евакуйованих з будівлі, за списками та журналами обліку навчальних занять;
- виділити для зустрічі пожежно-рятувальних підрозділів особу, яка добре знає розміщення під'їзних шляхів та вододжерел;
- перевірити включення в роботу системи протипожежного захисту;
- вилучити з небезпечної зони всіх працівників та інших осіб, не зайнятих евакуацією людей та ліквідацією пожежі;
- у разі потреби викликати до місця пожежі медичну та інші служби;
- припинити всі роботи, не пов'язані з заходами щодо ліквідації пожежі;
- організувати відключення мереж електро- і газопостачання, систем вентиляції та кондиціонування повітря і здійснення інших заходів, що сприяють запобіганню поширенню пожежі;
- організувати евакуацію матеріальних цінностей із небезпечної зони, визначити місця їх складування і забезпечити в разі потреби їх охорону;
- інформувати керівника пожежно-рятувального підрозділу про наявність людей у будівлі.

У кожному закладі та установі наказом чи інструкцією встановлюється протипожежний режим, що містить порядок дій у разі виникнення пожежі: порядок і спосіб оповіщення учасників освітнього процесу, послідовність їх евакуації, виклику пожежно-рятувальних підрозділів, зупинки технологічного та навчального устаткування, вимкнення електроустановок, ліфтів, застосування засобів пожежогасіння тощо з урахуванням особливостей будівлі, її планування, розташування тощо.

ЩО ПОВИНЕН РОБИТИ КОЖЕН ГРОМАДЯНИН У ВИПАДКУ НАДЗВИЧАЙНОЇ СИТУАЦІЇ ТА ЯКІ ПРАВА ВІН МАЄ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

У статті 21 Кодексу цивільного захисту України зазначається, що громадяни України зобов'язані:

- 1) дотримуватися правил поведінки, безпеки та дій у надзвичайних ситуаціях;
- 2) дотримуватися заходів безпеки у побуті та повсякденній трудовій діяльності, не допускати порушень виробничої та технологічної дисципліни, вимог екологічної безпеки, охорони праці, що можуть призвести до надзвичайної ситуації;
- 3) вивчати способи захисту від надзвичайних ситуацій та дій у разі їх виникнення, надання домедичної допомоги постраждалим, правила користування засобами захисту;
- 4) повідомляти службі екстреної допомоги населенню про виникнення надзвичайних ситуацій;
- 5) у разі виникнення надзвичайної ситуації до прибуття аварійно-рятувальних підрозділів вживати заходів для рятування населення і майна;
- 6) дотримуватися протиепідемічного, протиепізоотичного (епізоотія – інфекційні хвороби тварин) та протиепіфітотичного (епіфітотія-інфекційні хвороби рослин) режимів, режимів радіаційного захисту;
- 7) виконувати правила пожежної безпеки, забезпечувати будівлі, які їм належать на праві приватної власності, первинними засобами пожежогасіння, навчати дітей обережного поводження з вогнем.

Громадяни України мають право на:

- 1) отримання інформації про надзвичайні ситуації або небезпечні події, що виникли або можуть виникнути, у тому числі в доступній для осіб з вадами зору та слуху формі;
- 2) забезпечення засобами колективного та індивідуального захисту та їх використання;
- 3) звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування з питань захисту від надзвичайних ситуацій;
- 4) участь у роботах із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у складі добровільних формувань цивільного захисту;
- 5) отримання заробітної плати за роботу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у разі залучення до таких робіт згідно з трудовими договорами;
- 6) соціальний захист та відшкодування відповідно до законодавства шкоди, заподіяної їхньому життю, здоров'ю та майну внаслідок надзвичайних ситуацій або проведення робіт із запобігання та ліквідації наслідків;
- 7) медичну допомогу, соціально-психологічну підтримку та медико-психологічну реабілітацію у разі отримання фізичних і психологічних травм.

ХТО МАЄ ВОЛОДІТИ НАВИЧКАМИ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

У професійних стандартах педагогів закладів освіти та директорів закладів освіти зазначені трудові функції (компетентності), серед яких наявна здоров'язбережувальна компетентність, до якої відноситься здатність педагога та керівника надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

Вміння та здатність надавати домедичну допомогу не формується за один курс навчання, адже знання та вміння, які не використовуються, з часом забуваються, тому навчатися та практикувати вміння з домедичної допомоги необхідно з певною періодичністю.

Але навичками домедичної допомоги повинен володіти кожен громадянин і надати її постраждалим, про це зазначено у статті 21 21 Кодексу цивільного захисту України.

Тому пропонуємо всім охочим безоплатний курс з домедичної допомоги на вебсайті Едера.

НАВЧАННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДІЯМ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Статтями 39-42 Кодексу цивільного захисту України визначено, що навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях здійснюється:

- за місцем роботи – працюючого населення;
- за місцем навчання – дітей дошкільного віку, учнів та студентів.

Практичне закріплення теоретичного матеріалу здійснюється шляхом щорічного проведення Дня цивільного захисту.

Поради педагогам, як комунікувати з вихованцями щодо безпеки:

- застерігайте вихованців бути пильними й заохочуйте повідомляти про будь-які загрози або підозрілу поведінку;
- поділіться історіями запобігання терактів за повідомленнями дітей;
- запевніть вихованців, що їхні повідомлення будуть зберігатися конфіденційними та анонімними;
- покажіть дітям різницю між балачками (доносом) і повідомленням відповідальної людини, коли є проблема безпеки;
- попросіть вихованців сприймати всі погрози серйозно, навіть ті, які робляться жартома;
- просіть повідомити про загрозу, інцидент або підозрілу поведінку, навіть якщо дитина міркує, що інші про це вже знають;
- будьте в курсі загроз і постів, зроблених в онлайн-блогах і публікаціях у соціальних мережах.

Систематизований порядок оповіщення учасників освітнього процесу про небезпеку

Оповіщення учасників навчально-виховного процесу щодо надзвичайних ситуацій проводиться за заздалегідь розробленою схемою.

1. Адміністрація у неробочий час оповіщається телефоном територіальним відділом освіти.
2. Залежно від обстановки директор оповіщує решту персоналу повідомленням у групі Viber.
3. При отриманні інформації про надзвичайну подію під час освітньо-виховного процесу подається три довгих дзвоника, що буде означати подання попереджувального сигналу «Увага всім», після чого негайно приводяться у готовність радіо- та телеприймачі для прийняття повідомлення.
4. Кожний учасник освітньо-виховного процесу повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.

Інструкція щодо реагування на небезпечні ситуації, загрози, виконання плану евакуації

1. Загальні положення

- 1.1. Інструкція розроблена відповідно до ст. 130 Кодексу цивільного захисту України.
- 1.2. Керівник несе персональну відповідальність за дотримання вимог цієї інструкції.
- 1.3. Залежно від існуючої або прогнозованої обстановки з питань цивільного захисту в ЦРД “Надія” ЗМР може бути встановлено один з трьох режимів функціонування міської субланки територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту:

- режим повсякденного функціонування;
- режим підвищеної готовності;
- режим надзвичайної ситуації.

Режими встановлюються за рішенням виконавчого комітету або міського голови.

- 1.4. Усі працівники ЦРД “Надія” ЗМР, незалежно від займаних посад, повинні знати та суворо дотримуватись вимог цієї інструкції, за невиконання вимог Інструкції вони можуть бути притягнуті до адміністративної відповідальності.

2. Характеристика можливої обстановки в районі закладу при виникненні надзвичайної ситуації

В районі розміщення закладу дошкільної освіти (центру розвитку дитини) “Надія” Запорізької міської ради” можуть виникнути наступні надзвичайні ситуації:

- катастрофічне затоплення території;
- надзвичайні ситуації природного характеру: руйнування споруд в наслідок землетрусу, зсувів, обвалів, сильний дощ, снігопад, дуже сильний мороз, спека;
- надзвичайні ситуації техногенного характеру: вибух в будівлі, пожежа, розлив хімічної небезпечної речовини;
- надзвичайні ситуації воєнного характеру: загроза авіаційного або ракетного удару, хімічного або радіаційного зараження в наслідок бойових дій, застосування супротивником звичайних видів зброї.

3. Порядок оповіщення адміністрації та персоналу про загрозу виникнення надзвичайних ситуацій

- 3.1. Оповіщення адміністрації, робітників та службовців щодо надзвичайних ситуацій проводиться за заздалегідь розробленою схемою.
- 3.2. Адміністрація у неробочий час оповіщається начальником ТВО Шевченківського району. Залежно від обстановки оповіщається й решта персоналу.
- 3.3. У робочий час персонал оповіщається про надзвичайну ситуацію директором закладу.
- 3.4. Крім того при отриманні інформації про надзвичайну ситуацію черговий диспетчер міськвиконкому вмикає електросирени міської системи оповіщення. Протяжне звучання сирен в продовж 2-3 хв. означає подачу сигналу «Повітряна тривога», переривчасте звучання сирен більше 4-х циклів означає подачу сигналу «Хімічна (радіаційна) загроза». Переривчасте звучання сирен менше 4-х циклів означає подачу сигналу «Відбій тривоги».
В додатках Telegram та Wiber, в застосунку смартфона «Повітряна тривога» надається інформація щодо оповіщення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації.
- 3.5. Кожний працівник повинен знати сигнали оповіщення цивільного захисту та вміти правильно діяти в умовах загрози та виникнення надзвичайних ситуацій.
- 4. Порядок дій персоналу при отриманні сигналу «Повітряна тривога»**
  - 4.1. **До початку роботи закладу, необхідно:**
    - 4.1.1. розробити та довести до відома працівників локальну інструкцію про порядок дій працівників на випадок «повітряної тривоги» та надзвичайної ситуації через воєнні дії,
    - 4.1.2. розробити маршрут евакуації до найближчого укриття як для персоналу, так і для відвідувачів. Довести маршрут до відома працівників, та розмістити інформацію для відвідувачів про найближче укриття.
    - 4.1.3. призначити відповідальних осіб за оповіщення, евакуацію, збереження майна та інші передбачені інструкцією дії, а також порядок і графік чергування на випадок відмови або неможливості сторонніх осіб та відвідувачів полишити заклад.
  - 4.2. **Дії під час «Повітряної тривоги»**
    - 4.2.2. Забезпечити негайне оповіщення персоналу та відвідувачів про повітряну тривогу, інші надзвичайні ситуації. Не забувайте про осіб, що мають особливі потреби - не чують, погано чують, мають проблеми із зором, не бачать, пересуваються на візках.
    - 4.2.3. За наявності небезпеки (включення електросирен, вибухи, пожежа внаслідок обстрілу):
      - організувати негайну евакуацію персоналу та відвідувачів затвердженими шляхами евакуації, повідомити відвідувачів про найближче укриття, яке знаходиться за адресою: вул. Виробнича буд. 2 Д
      - повідомити про надзвичайну ситуацію відповідні служби (ДСНС, поліція, швидка допомога), керівника (власника);
      - організувати зустріч нарядів рятувальних служб;
      - надати домедичну допомогу постраждалим.
  - 4.3. У разі припинення роботи та переміщення працівників в укриття або у випадку евакуації, відповідальним працівникам (заступнику директора Галині ШАПАЛЬЧУК, вихователью-методисту Ганні КУЗЬ, завідувачу господарством Ларисі ТАРАСОВІЙ), забезпечити виконання розпоряджень військової (місцевої) адміністрації, органів ДСНС, локальної інструкції, зокрема, відключення систем живлення збереження матеріальних цінностей.
  - 4.4. У випадку відмови відвідувачів полишати приміщення та направлятись в укриття або неможливості евакуації, забезпечити чергування персоналу.
- 5. Укриття персоналу в захисних спорудах цивільного захисту.**
  - 5.1. Найближче укриття знаходиться за адресою: вул. Виробнича буд. 2 Д
- 6. Збереження матеріальних цінностей у період загрози та виникнення надзвичайних ситуацій**

- 6.1. Усі працівники ЦРД “Надія” ЗМР повинні вжити необхідних заходів щодо зберігання матеріальних цінностей при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій.
  - 6.2. Заходи із захисту від надзвичайних ситуацій або з ліквідації їхніх наслідків повинні враховувати необхідність попередження або зменшення можливих збитків ЦРД “Надія” ЗМР.
  - 6.3. Відповідальність за організацію охорони майна установ під час захисту від надзвичайних ситуацій або ліквідації їхніх наслідків покладається на матеріально відповідальних осіб визначених наказом по закладу та сторожів.
- 7. Особливості дій працівників при деяких надзвичайних ситуаціях**
- 7.1. При загрозі хімічного зараження оповіщаються всі працівники та відвідувачі, які знаходяться на території ЦРД “Надія” ЗМР.
    - 7.1.1. Вентиляційні установки та кондиціонери терміново виключаються, закриваються вікна, двері, квартирки, приміщення герметизуються. Вихід із будівлі й вхід до неї припиняється до особливого розпорядження адміністрації.
    - 7.1.2. Працівникам видаються засоби індивідуального захисту, одночасно вживаються заходи із забезпечення відвідувачів ватяно-марлевими пов'язками.
    - 7.1.3. Відповідальні за забезпечення герметизації приміщень помічники вихователів: Ковальова В.В., Новікова І.В., Строчик О.В., Рехліцька О.В., Серікова М.І.; за забезпечення працівників та відвідувачів засобами індивідуального захисту каштелян Богатирьова О.В.
    - 7.1.4. При виявленні у приміщенні, де укриваються працівники, небезпечної хімічної речовини працівники повинні вийти (в інші незабруднені приміщення) або з дозволу адміністрації залишити зону зараження. Виходити із зони необхідно тільки у засобах індивідуального захисту та рухатися в напрямку, перпендикулярному напрямку вітру.
  - 7.2. При виникненні пожежі всі працівники зобов'язані суворо виконувати вимоги Інструкції з пожежної безпеки, евакуацію проводити згідно з Планом евакуації.
    - 7.2.1. Відповідальність за дотримання заходів пожежної безпеки та організацію дій персоналу при загрозі або виникненні пожежі покладається на завідувача господарством.
  - 7.3. При загрозі або радіоактивному забрудненні території установи, після попереджувального сигналу «Увага всім!», усі працівники повинні уважно слідкувати за повідомленнями в додатках Telegram та Wiber, за інформацією інших засобів масової інформації про обстановку в місті та суворо виконувати рекомендації із захисту від радіоактивного забруднення.
    - 7.3.1. Будівля ЦРД “Надія” ЗМР закривається та вхід до неї забороняється.
    - 7.3.2. Контроль за дотриманням режиму поведінки й роботи працівників, який дозволяє максимально понизити наслідки радіоактивного опромінення, покладається на працівників особисто.
  - 7.4. При загрозі або виникненні катастрофічних стихійних лих працівники установи за розпорядженням адміністрації повинні зупинити діяльність, виконати необхідні протипожежні заходи, відключити від електромережі електрообладнання,
    - 7.4.1. Працівники повинні підготуватися до евакуації або вивезення до безпечного місця найбільш цінних матеріальних засобів.
    - 7.4.2. Контроль за обстановкою на території підприємства при стихійних лихах і за вжитими заходами захисту персоналу покладається на директора КІЧЕНКО Ірину.
    - 7.4.3. Якщо з'явилися постраждалі, їм надається перша медична допомога, вживаються заходи з госпіталізації постраждалих до медичних закладів.
  - 7.5. При надходженні анонімної інформації про загрозу на території підприємства або поблизу нього терористичного акту працівник, який прийняв її, повинен терміново доповісти керівнику (власнику) установи та до правоохоронних органів і діяти згідно з розпорядженнями та рекомендаціями.

ПОРЯДОК
раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі
нападу або ризику нападу на заклад освіти

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм реагування поліції, ДСНС, закладів освіти щодо раннього попередження та евакуації учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти (далі - раннє попередження та евакуація).

2. У цьому Порядку терміни вживаються в таких значеннях:

команда реагування закладу освіти - працівники закладу освіти, перелік яких затверджений наказом його керівника, на яких покладається здійснення заходів щодо раннього попередження, евакуації та реагування в разі нападу, ризику нападу на заклад освіти;

напад на заклад освіти - застосування особою або групою осіб фізичного та/або психологічного насильства (із застосуванням (не застосуванням) різних видів зброї) у закладі освіти (будівлі, споруді, інших об'єктах користування) та прилеглий до нього території, що може загрожувати життю та здоров'ю учасників освітнього процесу;

працівник закладу освіти - особа, яка працює в закладі освіти на педагогічній посаді, інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу в порядку, що встановлюється закладом освіти;

раннє попередження нападу на заклад освіти - заходи, які організуються та проводяться в закладах освіти для створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу, проведення профілактичних та інформаційних заходів щодо попередження, алгоритму дій у разі нападу на заклад освіти;

технічні засоби охорони - технічні засоби (система, прилади та обладнання, ручна система тривожної (охоронної і охоронно-пожежної) сигналізації), що використовуються для виявлення, оповіщення і попередження про наявність небезпеки для життя та здоров'я людей, та/або майна, засоби контролю доступу;

уповноважений поліцейський - поліцейський, який відповідно до посадових обов'язків здійснює в закладі освіти заходи з раннього попередження та евакуації.

Інші терміни в цьому Порядку вживаються у значеннях, наведених у Кодексі цивільного захисту України, Законах України «Про освіту», «Про Національну поліцію», Положенні про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та організації зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733.

3. Метою організації та здійснення заходів щодо раннього попередження та евакуації є:

1) захист прав, інтересів і свобод, життя і здоров'я людини та громадянина, суспільства та держави від протиправних посягань під час освітнього процесу;

2) створення умов для організації безпечного освітнього середовища, зокрема в частині створення в закладі освіти умов, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичного та/або психологічного насильства (далі - безпечне освітнє середовище).

II. Порядок дій щодо раннього попередження та евакуації

1. Засновник закладу освіти або уповноважений ним орган (особа) (далі - засновник закладу освіти) з метою створення умов безпечного освітнього середовища для навчання здобувачів освіти та роботи працівників закладу освіти (за згодою засновника закладу освіти):

1) забезпечує впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту закладу освіти;

2) уживає заходів щодо встановлення в закладі освіти автоматизованої системи оповіщення, а в разі необхідності - технічних засобів охорони.

2. Керівник закладу освіти з метою створення умов безпечного освітнього середовища для навчання здобувачів освіти та роботи працівників закладу освіти:

1) організовує, забезпечує та контролює виконання заходів, спрямованих на створення безпечних умов перебування учасників освітнього процесу в закладі освіти;

2) розробляє та затверджує план евакуації, порядок оповіщення учасників освітнього процесу та алгоритми їх дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти;

3) створює команду реагування закладу освіти, затверджує її склад (не менше ніж три працівники закладу освіти) та розподіляє між ними обов'язки щодо вжиття заходів реагування в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, у тому числі проведення евакуації учасників освітнього процесу;

4) забезпечує надання команді реагування закладу освіти, уповноваженому поліцейському, працівнику ДСНС інформації, яка міститься в паспорті безпеки закладу освіти, за формою, наведеною в додатку до цього Порядку, та її вчасне оновлення;

5) уживає заходів щодо унеможливлення доступу на територію закладу освіти сторонніх осіб, крім учасників освітнього процесу;

6) вносить пропозиції засновнику закладу освіти щодо необхідності забезпечення закладу освіти технічними засобами охорони та фізичною охороною (за потреби);

7) забезпечує проведення комплексного обстеження не рідше ніж один раз на шість місяців стану об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, маршруту руху до них, вказівників, надійності охорони закладу освіти (запірні пристрої на вікнах та дверях, наявність ґрат на вікнах, засобів та систем протипожежного захисту, комплексу тривожної сигналізації з передаванням тривожних сповіщень на пункти централізованого спостереження охорони);

8) забезпечує ознайомлення учасників освітнього процесу з планом евакуації та порядком оповіщення в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти;

9) забезпечує належне функціонування об'єктової системи оповіщення (гучномовці, шкільні дзвінки, сирени), системи протипожежного захисту закладу освіти;

10) контролює відповідність стану будівель, приміщень, інженерно-технічних комунікацій, устаткування, обладнання в закладі освіти чинним стандартам, правилам, нормам, не рідше ніж один раз на шість місяців організовує перевірку таких приміщень та території закладу освіти постійно діючими технічними комісіями закладу освіти із складанням акта;

11) організовує проведення щороку заходів (навчання, тренування, тренінги) щодо дій учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти не рідше ніж чотири рази впродовж навчального року.

3. Команда реагування закладу освіти:

1) розробляє та подає на затвердження керівнику закладу освіти алгоритм дій учасників освітнього процесу в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, а також плани евакуації учасників освітнього процесу;

2) складає та оновлює паспорт безпеки закладу освіти, копія якого надається уповноваженому поліцейському, працівнику ДСНС та (за потреби) представникам інших органів державної влади;

3) здійснює навчання (тренування, тренінги) учасників освітнього процесу згідно з алгоритмами дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, а також проведення їх евакуації;

4) у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти діє згідно з алгоритмом дій, затвердженим керівником закладу освіти.

4. Працівник закладу освіти в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти:

1) негайно повідомляє членів команди реагування закладу освіти та керівника закладу освіти про відомі обставини нападу або ризику нападу;

2) роз'яснює здобувачам освіти алгоритми дій;

3) вживає заходів щодо проведення евакуації безпечним шляхом, визначеним командою реагування закладу освіти, у разі неможливості евакуації вживає заходів щодо залишення здобувачів освіти в місці їх перебування в закладі освіти;

4) виконує вимоги поліцейських та/або працівників ДСНС, які прибули в заклад освіти для реагування на напад або ризик нападу, сприяє в межах компетенції їх діяльності та за можливості інформує про перебіг евакуації, місця перебування учасників освітнього процесу;

5) за наявності постраждалих осіб надає їм домедичну допомогу;

6) обстежує приміщення закладу освіти з метою виявлення учасників освітнього процесу, яких не евакуювали;

7) бере участь у навчаннях (тренуваннях, тренінгах) щодо виконання дій згідно з алгоритмами в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, а також проведення евакуації.

5. Підставою для прийняття рішення про евакуацію учасників освітнього процесу є:

1) перебування в закладі освіти або на його території чи безпосередньо поблизу них осіб, які скоїли напад, або наявні інші дані, що свідчать про намір скоєння нападу;

2) надходження повідомлень в усній або письмовій формі про напад або ризик нападу на заклад освіти.

6. Для оповіщення про напад або ризик нападу на заклад освіти використовуються такі сигнали:

1) перший сигнал - короткі, тривалістю 2-3 секунди, дзвінки, які повторюються п'ять разів із паузами, призначені для повідомлення учасникам освітнього процесу, що відбувається напад або є ризик нападу на заклад освіти;

2) другий сигнал - довгий, тривалістю 10-15 секунд, дзвінок, призначений для повідомлення учасників освітнього процесу про проведення евакуації.

III. Алгоритм дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти

1. Керівник закладу освіти координує та контролює дії членів команди реагування закладу освіти та працівників закладу освіти.

2. Команда реагування закладу освіти та/або працівник закладу освіти:

1) негайно викликають поліцію та (за необхідності) інші екстрені служби, вмикає систему оповіщення за першим сигналом та повідомляє керівнику закладу освіти про напад або ризик нападу на заклад освіти;

2) з'ясовує обставини нападу або виникнення ризику нападу (сутність загрози, кількість постраждалих від нападу, їх фізичний стан та місце перебування);

3) у разі неможливості евакуації, зокрема якщо проведення евакуації може бути небезпечним, уживає заходів щодо залишення учасників освітнього процесу в місці їх перебування в закладі освіти та блокування будь-яким способом дверей та вікон;

4) у разі проведення евакуації вмикає систему оповіщення за другим сигналом;

5) уживає заходів щодо проведення безпечної евакуації учасників освітнього процесу в безпечне місце;

6) організовує безпечне пересування учасників освітнього процесу до укриття або іншого безпечного місця;

7) перевіряє приміщення, будівлю закладу освіти на відсутність у них учасників освітнього процесу;

8) виконує вимоги поліцейських та/або працівників ДСНС, які прибули в заклад освіти для реагування на напад або ризик нападу, та сприяє в межах компетенції їх діяльності та за можливості інформує про перебіг евакуації, місця перебування учасників освітнього процесу;

9) у разі наявності постраждалих від нападу організовує надання їм домедичної допомоги, у тому числі із залученням екстрених служб;

10) за можливості оповіщає батьків, інших законних представників про переміщення здобувачів освіти в укриття;

11) погоджує повернення учасників освітнього процесу до навчання після завершення заходів, вжитих у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти, а також перевіряє кількість здобувачів освіти.

IV. Організація діяльності поліцейських, працівників ДСНС щодо раннього попередження та евакуації

1. Начальники територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та м. Севастополі, областях та м. Києві визначають за уповноваженим поліцейським заклад освіти та необхідну кількість нарядів поліції в зоні оперативного реагування.

2. Уповноважені поліцейські, працівники ДСНС у межах компетенції:

1) взаємодіють із закладами освіти щодо обстеження стану готовності, функціональності укриття та реагування в закладах освіти в разі нападу або ризику нападу на заклад освіти;

2) надають методичні рекомендації з питань удосконалення організації охорони закладів освіти та обладнання технічними засобами освіти;

3) беруть участь у навчаннях та практичних тренуваннях учасників освітнього процесу щодо дій у разі нападу або ризику нападу на заклад освіти та евакуації учасників освітнього процесу за відповідними планами навчального заходу;

4) за пропозицією закладу освіти беруть участь у складанні та оновленні паспорта безпеки закладу освіти до початку навчального року.

**Списки груп дітей старшого дошкільного віку, батьки яких надали згоду
на вихід на очне навчання у змішаному форматі**

Група № 5 «Джерельце» (вік дітей від 5 до 6 років)

№ з/п	Прізвище, ім'я дитини	Дата народження
1.	Бондаренко Максим	28.02.2019
2.	Вернидуб Григорій	14.09.2018
3.	Гребенюкова Аліса	28.08.2019
4.	Задорожня Ніколь	19.02.2019
5.	Ісаєв Хакім	15.09.2018
6.	Ковальська-Алілуєва Аміна	11.09.2019
7.	Кот Григорій	16.01.2019
8.	Маніхіна Аделія	29.05.2019
9.	Марченко Святослав	04.08.2018
10.	Молокоєдова Олександра	16.07.2019
11.	Пильгун Маргарита	01.06.2019
12.	Ракітін Єгор	06.06.2019
13.	Софійчук Богдан	11.05.2019
14.	Чайковський Даніл	24.04.2019
15.	Червякова Діана	20.06.2019

Група № 6 «Веселка» (вік дітей від 5 до 6 років)

№ п/п	Прізвище, ім'я дитини	Дата народження
1.	Барабаш Максим	29.07.2018
2.	Бойко Артур	05.08.2019
3.	Бухалов Андрій	25.04.2019
4.	Драко Лоліта	19.06.2019
5.	Карпенко Катерина	01.03.2019
6.	Кожокін Артем	15.10.2018
7.	Порубльов Павло	16.05.2019
8.	Рагімова Валерія	16.09.2019
9.	Рупчев Назар	29.01.2019
10.	Савченко Іванна	31.07.2019
11.	Самура Ніколь	11.10.2019
12.	Тетерін Ілля	31.07.2019
13.	Третьякова Олександра	08.09.2019

Алгоритм дій у разі небезпеки

1. Діяти відповідно до плану реагування на надзвичайні ситуації.
2. Слідувати до найближчого укриття необхідно після оголошення сигналу про тривогу (сповіщається за допомогою сирен, гудків підприємств, вуличних гучномовців, телебачення та радіомовлення, сповіщень на мобільних додатках тощо).
3. Слідувати відповідно до показчиків напрямку руху для швидкого та безпечного проведення евакуаційних заходів.
4. Дотримуватись вказівок відповідальної особи, яка організовує евакуацію дітей та персоналу, запобігає утворенню паніки, супроводжує учасників освітнього процесу під час переміщення в укриття.
5. Відповідальній особі, перевірити заклад на наявність присутніх учасників освітнього процесу за межами захисної споруди, і тільки після такої перевірки прямувати до укриття.
6. Відповідальним особам, закріпленим за кожною групою забезпечити переміщення дітей до укриття двома колонами в супроводі, щонайменше, двох дорослих - вихователя та помічника вихователя. Один дорослий іде на початку колони і показує дітям напрямок руху, другий - в кінці колони і слідкує, щоб ніхто не відставав.
7. Уникати паніки, повідомити дитині своє місце в загальному строю, за допомогою таких атрибутів, як мотузка з кольоровими вузлами або прив'язаними маленькими іграшками для кожної дитини.
8. Вихователям в укритті забезпечити перевірку списку дітей, виявити чи всі вихованці присутні у сховищі.
9. При виявленні за результатами перевірки дитини, яка відстала і відсутня в укритті, діяти відповідно до плану дій на випадок, якщо дитина загубилася.
10. Шукати дитину самостійно вихователю заборонено.
11. Якщо під час сигналу тривоги діти знаходяться на подвір'ї закладу, вихователь організовує їх та супроводжує до захисної споруди. Помічники з персоналу зустрічають і допомагають їм у приміщенні закладу чи найпростішого укриття.
12. При оголошенні сигналу «Повітряна тривога» під час денного сну або прийому їжі забезпечити негайне переміщення вихованців до укриття, відповідно до існуючого алгоритму, для забезпечення безпеки дітей.
13. Діти беруть із собою свій особистий «тривожний» рюкзак, який заздалегідь готують батьки. До нього входить ліхтарик, ляшка з водою, інформаційно-контактна картка, яку готують батьки. В ній зазначено ПІБ дитини, контактні дані батьків та близьких родичів (імена, телефони, адреси), інформація про можливі особливості, які зможуть допомогти зберегти здоров'я малюка у разі непередбачуваної ситуації, також може входити улюблена іграшка з дому, фотографія сім'ї, інші речі, які заспокоюють малюка.
14. Вихователь бере із собою загальний список дітей з особистою контактною інформацією про кожного вихованця.
15. Медичний працівник закладу переміщується до укриття разом з персоналом або групою дітей, до якої його закріпили. Весь час перебування дітей в укритті він має знаходитись у відведеному місці для швидкого надання медичної допомоги.
16. Батькам заборонено забирати дитину з укриття під час повітряної тривоги, а педагог, відповідно, не може відпустити дитину з укриття навіть на прохання батьків, адже він не має залишати інших дітей без нагляду та уваги.
17. До завершення повітряної тривоги дитина та педагог мають залишатися в укритті.
18. У разі, якщо сигнал про небезпеку поступив під час прийому дітей до закладу, педагог збирає для переміщення в укриття тих дітей, які на зараз знаходяться в приміщенні ЗДО.

19. Батьки, які хочуть привести дитину до закладу вже під час повітряної тривоги, коли група вже знаходиться в укритті, не можуть вимагати від персоналу прийняти малюка. Вони мають самостійно подбати про укриття, переміститися в найближче до закладу.
20. Прийом дітей поновлюється після закінчення тривоги, коли всі діти перейдуть з укриття до приміщення групової кімнати.
21. У ситуації, коли учасники освітнього процесу не встигли добратися до укриття під час обстрілу ДСНС рекомендує негайно перейти в приміщення без вікон або скористатися правилом двох стін (перша стіна бере на себе силу вибуху, друга – руйнування) – це коридор закладу на першому поверху.
22. При виникненні пожежі чи пошкодження будівлі – зателефонувати 101, вказавши точну адресу та, за можливості, покинути небезпечне місце.

Додаток 11

План дій на випадок, якщо дитина загубилася

Якщо дитини немає в укритті:

- ✓ Повідомити особі, відповідальній за евакуацію про відсутність дитини в укритті (прізвище, ім'я, номер групи).
- ✓ Скажіть де востаннє бачили дитину.
- ✓ Якщо в дитини є телефон – зателефонуйте;
- ✓ Відповідальна особа із закріпленими за групою працівниками здійснюють огляд території закладу зовні та всередині.
- ✓ Здійснити опитування людей навколо, чи бачили вони дитину, назвіть основні прикмети, за наявності – покажіть фото дитини, опишіть, у чому вона одягнена;
- ✓ Дати оголошення через гучномовець;
- ✓ Повідомити найближче відділення поліції або зателефонуйте 102;
- ✓ Не панікуйте, зберіться з думками, щоб діяти чітко;

У критичних ситуаціях дитина може загубитися. Щоб цього не сталося:

- ✓ Тримайте дитину за руку або на руках.
- ✓ Визначте місце, де зустрінетесь, якщо вона загубиться.
- ✓ Прикріпіть дитині на одяг бірку зі своїми контактами.

У Міністерстві закордонних справ розробили пам'ятку (https://t.me/Ukraine_MFA/1224) з порадами, для батьків.

1. Прикріпіть до верхнього одягу дитини бейдж з повною інформацією про неї, а саме: ім'я, прізвище, вік, контактні дані батьків, особливі медичні потреби дитини (якщо такі є), вкажіть групу крові.
2. Окрім бейджа на одязі, покладіть дитині у кишеню записку та/або напишіть цю інформацію на її руці стійким маркером або ж наклейте цупкий скотч на одяг.
3. Це варто зробити навіть з дітьми 7–10 років, які у звичайному житті пам'ятають персональні дані. У стані стресу забувати прості речі можуть навіть дорослі, а діти й поготів.

У дитини має бути готовий алгоритм дій:

- ✓ Навчіть дитину зупинятися на місці й чекати на батьків, якщо вона загубилася. Нехай голосно кличе на допомогу, етикет тут недоречний;
- ✓ Придбайте для дитини розумний годинник з GPS-навігатором і SOS-кнопкою: вона дасть знати, якщо малюк вийде за межі встановленої геолокації;

- ✓ Покажіть людей, до яких можна звертатися за допомогою — це поліцейські, охоронці, продавці магазинів та перехожі з дітьми;
- ✓ Ніколи не лякайте дитину поліцією. У дитини виробляється страх, і якщо вона потрапить у халепу, боїтиметься звернутися за допомогою до патрульних;
- ✓ Дитина має знати, що нікуди не можна йти з чужою людиною, що б їй не говорили й не обіцяли.

Додаток 12

План дій під час перебування дітей та персоналу ЦРД “Надія” ЗМР в захисній споруді або укритті

1. В укритті відповідальним проводиться розподіл учасників освітнього процесу з урахуванням місткості приміщення та умов його розташування.
2. Після розміщення та перевірки списків педагог має заспокоїти дітей. Цьому допоможуть різноманітні віршики, лічилки, ігри, напрацьовані ритуали.
3. У залежності від ситуації, умов та часу перебування в укритті дітям пропонують різноманітні активності - ігрову, пізнавальну, образотворчу,
4. театралізовану та ін.
5. Якщо діти стривожені через гучні звуки сирени доречним буде, у першу чергу, переключити увагу дітей на інші звуки та залучити слуховий канал сприйняття інформації.
6. Для зниження напруження варто використовувати художню літературу, читання якої може супроводжуватися спільною творчою або пошуковою діяльністю дітей, театралізацією, ілюструванням, руханками тощо.
7. Вихід із захисної споруди або укриття здійснюється тільки якщо надійшла інформація про відсутність небезпеки (після уточнення ситуації в районі розташування закладу), а також у випадках вимушеної евакуації.
8. Нагадуємо, що вимушена евакуація зі споруди або укриття проводиться, якщо:
  - відбулося пошкодження споруди, що виключає подальше перебування в ній осіб, які укриваються;
  - відбулося затоплення споруди;
  - сталася пожежа у споруді та утворилися в ній небезпечні концентрації шкідливих газів;
  - було досягнуто граничних параметрів внутрішнього повітряного середовища, наприклад, в укритті суттєво знизився рівень кисню або у повітря є якісь небезпечні речовини.

Пам'ятка-інструкція для батьків або осіб, які їх замінюють, щодо дотримання порядку організації освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ БАТЬКІВ ВИХОВАНЦІВ АБО ОСІБ, ЯКІ ЇХ ЗАМІНЮЮТЬ

Питання розвиненості, вихованості та освіченості дитини, зокрема перед вступом її до школи, надважливе. Дякуємо Вам за те, що Ви разом з нами підтримуєте рішення долучення дітей старшого дошкільного віку до організації освітнього процесу за очною формою зі змішаним режимом навчання задля розвитку Вашої дитини.

Інформуємо Вас, що в закладі дошкільної освіти (центрі розвитку дитини) «Надія» Запорізької міської ради забезпечено функціонування 2 груп для дітей старшого дошкільного віку «Джерельце» та «Веселка».

Освітній процес очно зі змішаним режимом навчання з тривалістю перебування дитини в закладі 3 години буде організовано тричі на тиждень для кожної з груп у приміщенні ЦРД «Надія» ЗМР з 12.09.2024 року в умовах дії воєнного стану в Україні.

Графік роботи груп очно зі змішаним режимом навчання:

- «Джерельце»: **понеділок, п'ятниця з 9.00 до 12.00; середа з 15.00-18.00**
- «Веселка»: **понеділок з 9.00 до 12.00; середа, четвер з 9.00 до 12.00**

Звертаємо увагу, що під час освітнього процесу організованому в очному форматі педагоги організовуватимуть різні види діяльності з дітьми за освітніми напрямками, визначеними державним стандартом дошкільної освіти, які сприяють розвитку компетентностей, базових якостей особистості та збагачують досвід дітей.

Робота в групах старшого дошкільного віку спрямована на розвиток кожної дитини з урахуванням її індивідуальних особливостей.

Інформуємо про правила, яких необхідно дотримуватися.

1. Приводити дітей в заклад освіти за 10 хвилин до початку роботи груп очно зі змішаним режимом навчання. Відповідно до графіка, з 8.50 до 9.00 та забирати її з 12.00 до 12.10; або з 14.50 до 15.00 та забирати з 17.50 до 18.00
2. Не доручати неповнолітнім особам приводити або забирати дитину із закладу.
3. Надати всю інформацію щодо стану здоров'я Вашої дитини, яка може бути врахована у разі надання першої невідкладної долікарської допомоги, медичному працівнику ЦРД «Надія» ЗМР.
4. При вході почистити взуття та зачиняти за собою входні двері.
5. Проводжати дитину до місця зустрічі та передавати особисто в руки педагогу.
6. За власного бажання з міркувань безпеки чекати дитину у спеціально відведеному місці або на вулиці.
7. Допомогати за потреби дитині роздягнутися, акуратно скласти речі в шафку (*на стілець, лаву тощо*).
8. Якщо у дитини поганий настрій, обговорити її стан з педагогом.
9. Прослідкувати, щоб в кишенях одягу дитини не було гострих, ріжучих предметів. Не давати дитині з собою жувальну гумку, солодоці тощо. Дати дитині пляшку негазованої води.
10. Не відволікати педагога під час організації освітнього процесу очно зі змішаним режимом навчання, всі питання обговорити після закінчення роботи з дітьми.
11. Своєчасно повідомляти педагогів про можливість відсутності або хворобу дитини. При виникненні у дитини симптомів захворювання (кашель, температура, нежить, блювота,

- пронес тощо) звернутися на прийом до дільничного педіатра, на очне навчання зі змішаним режимом дитину не приводити. Повідомити про відсутність дитини педагога.
12. Виконувати рекомендації педагога з питань розвитку дитини, долучатись до онлайн спілкування, дистанційних активностей визначених в рекомендованому режимі дня, у період між очним навчанням зі змішаним режимом.
  13. Під час повітряної тривоги діти перебувають в укритті. Ви розумієте ризики, які можуть виникнути під час перебування дитини в закладі під час воєнного стану.
  14. У разі сигналу «Повітряна тривога» чітко виконувати вказівки педагога та дотримуватися встановлених правил (*допомогти дітям спуститися в укриття, перейти з дитиною до найближчого укриття тощо*).
  15. Нессти відповідальність за життя, безпеку дитини. Уникати небезпечних ситуацій.
  16. Допомогати за потреби педагогу здійснювати фото (відео) зйомку роботи з дітьми.
  17. Брати участь у заходах, організованих для батьків.
  18. Дотримуватись морально-етичних норм і загальноприйнятих правил спілкування.

ДІЇ БАТЬКІВ ДО ТА ПІД ЧАС ПОВІТРЯНОЇ ТРИВОГИ

Щоб підготуватися до можливої повітряної тривоги

- долучитися до каналу комунікації закладу освіти між адміністрацією закладу та учасниками освітнього процесу, щоб володіти оперативною та необхідною інформацією у разі повітряної тривоги;
- надати керівництву закладу свої контакти, контакти тих, хто може забирати дитину із ЗДО, деталі стану здоров'я дитини, зокрема про особливі потреби дитини.
- підготувати «тривожний» рюкзак дитини: покласти записку від батьків, у якій вказано прізвище, ім'я, по батькові дитини, дата народження, адреса проживання, контакти батьків, сімейне фото (за можливості й, бажано, з підписами, хто на ньому зображений за бажанням). Також варто зазначити в цій записці резус-фактор та групу крові дитини.

Якщо під час повітряної тривоги дитина перебуває в закладі освіти

- Батьки не можуть забрати дитину з укриття під час повітряної тривоги, а педагог, відповідно, не має права відпустити дитину з укриття навіть на прохання батьків.
- До завершення повітряної тривоги дитина повинна залишатися в укритті. Адже так батьки наражають на небезпеку і себе, й дитину.
- Батьки повинні залишатися на зв'язку обов'язково!

Якщо повітряна тривога трапилася дорогою до/із закладу освіти

- виберіть із дитиною безпечний шлях до ЗДО та у зворотному напрямку (тобто складіть своєрідний маршрут руху), далі оберіть укриття, які використаєте дорогою в разі сигналу повітряної тривоги;
- навчіть дитину не торкатися оголених електричних дротів, невідомих предметів, проговоріть правила мінної безпеки.
- Повідомте вихователя про місцеперебування дитини.

Що робити учасникам освітнього процесу, якщо не встигли добігти до укриття під час обстрілу: поради ДСНС

- негайно перейти в приміщення без вікон або скористатися правилом двох стін (перша стіна бере на себе силу вибуху, друга – руйнування);
- якщо виникла пожежа чи пошкодження будинку – зателефонувати 101, вказавши точну адресу, поверх та покинути небезпечне місце;
- якщо в будинку стався вибух – слід якнайшвидше самостійно залишити будівлю та залишити двері відчиненими, щоб рятувальники не зрізали їх.

ПАМ'ЯТКА ДЛЯ БАТЬКІВ ВИХОВАНЦІВ АБО ОСІБ, ЯКІ ЇХ ЗАМІНЮЮТЬ

1. Налагодження комунікації з усіма учасниками освітнього процесу одне з пріоритетних завдань ЦРД «Надія» ЗМР під час дії правового режиму воєнного стану. Враховуючи вікові особливості дітей старшого дошкільного віку, ключовою передумовою налагодження ефективного та дієвого освітнього процесу є партнерська взаємодія між батьками та педагогічним колективом.
2. ЦРД «Надія» ЗМР за допомогою визначених каналів комунікації та онлайн ресурсів організує взаємодію всіх учасників освітнього процесу, створює своєрідний банк освітніх ресурсів, постійно оновлює і поповнює інформаційне наповнення офіційного представництва закладу в мережі інтернет, використовує ресурси онлайн-освіти.
3. Оскільки форма організації освітнього процесу в ЦРД «Надія» ЗМР залежить від безпекової ситуації та рішення Ради оборони, комунікація здійснюється з урахуванням локації дітей (удома, у бомбосховищі, в умовах зовнішньої або внутрішньої міграції, у закладі дошкільної освіти, з батьками, вихователями, опікунами, волонтерами тощо) і орієнтується на виконання різних завдань, як-от:
  - інформування сімей, що евакуйовані з небезпечних територій і можуть долучитися до освітнього процесу за допомогою різних форм дистанційної освіти;
  - надання інформації щодо можливості використання різних освітніх платформ із безкоштовним доступом до освітніх послуг з метою залучення дітей до освітнього процесу;
  - сприяння тимчасовому долученню дітей до освітнього процесу в ЦРД «Надія» ЗМР в зарубіжних країнах на період воєнних дій;
  - організація індивідуальних консультацій.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ ВИХОВАНЦІВ АБО ОСІБ, ЯКІ ЇХ ЗАМІНЮЮТЬ

1. Співпрацювати з педагогічними працівниками ЗДО щодо організації освітнього процесу дітей дошкільного віку в дистанційному форматі в умовах війни.
2. Підтримувати зв'язок з вихователями щодо місця перебування та стану здоров'я дитини.
3. Відстежувати негативні наслідки пережитих психотравмуючих подій. Вони можуть проявлятися не одразу, тому дорослі, вихователі та батьки, мають постійно стежити за психоемоційним станом дітей, їхнім самопочуттям, виявляти хвилювання, тривоги. Необхідно звертати увагу на збудливість, тривожність, агресивність, заглиблення в себе. Також слід уважно стежити за здоров'ям дітей, зокрема сном, апетитом, настроєм, частотністю вередування, наріканнями на головний біль тощо. Такі показники загального стану здоров'я дітей переважно є об'єктивними показниками втоми, перевантаження, хвилювання, страхів та проявами наслідків психотравми.
4. Пам'ятати, що щоденне спілкування та спільне проведення вільного часу з дитиною є запорукою її успішного подальшого майбутнього. Для дітей надзвичайно важливо відчувати повну емоційну присутність батьків. З цією метою можна послуговуватися матеріалами, які розміщені на платформі розвитку дошкільнят НУМО, а також на сайті МОН «Сучасне дошкілля під крилами захисту».
5. Допомогати дитині, якщо в неї щось не виходить, підтримувати її, бути терплячими. Пам'ятати, що педагоги завжди готові до співпраці з питань виховання, розвитку дитини і надання необхідної професійної допомоги, не зволікати й звертатися до них за порадами та рекомендаціями.
6. Дотримуватися режиму дня, звичних ритуалів, що допоможе дитині встановити зв'язок не лише з минулим, а взагалі з життям та безпекою.
7. Сприяти формуванню у дітей навичок безпечної поведінки, використовуючи рекомендовані онлайн матеріали та відео, підготовлені МОН, ДУ «УІРО», ЮНІСЕФ, педагогами закладу.

Будемо раді партнерській взаємодії з Вами з питань організації освітнього процесу та участі у спільній діяльності.

Ознайомлений: _____ Власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ

Дата: _____